

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVI. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2010. OKTÓBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

10.

VILÁGOS ÜZENET

Vajon mi az üzenete és kinek szól az az államtitkári okfejtés, miszerint az elmúlt nyolc év oktatáspolitikájának legnagyobb hibája, hogy az iskolát szolgáltató intézménynek tekintette, pedig az közszolgálatot teljesítő intézmény, amelyben az erre képzett pedagógusok hivatásszerűen végzik az embernevelést? El lehetne intézni egy vállrándítással az egészet, azzal, hogy a közoktatás szolgáltatás, mivel szerepel a Szolgáltatások jegyzékében, és közszolgáltatás, mivel a köz pénzén szervezik. A közszolgáltatás felcserélése a közszolgáltatással pedig nem más, mint lényegtelen nyelvbotlás.

E kijelentésnek azonban igen súlyos üzenete van, mindenekelőtt a szülőknek és gyermekeiknek, és persze nem utolsósorban a pedagógusoknak. A szolgáltatás ugyanis – a kialakult és elfogadott értelmezés szerint – az olyan tevékenység eredménye, amely a fogyasztóval kialakított közvetlen kapcsolat keretében elégíti ki valamely szükségletet. Ezért valóban az elmúlt nyolc év egyik legfontosabb célkitűzése volt a nyitott, befogadó óvoda, iskola, kollégium „eszméjének” az erősítése, annak elfogadtatása, hogy az eredményes pedagógiai munka alapja a harmonikus pedagógus–szülő–tanuló kapcsolat, az egyénre szabott pedagógiai utak felvázolása és végrehajtása. Ehhez az óvodák, iskolák, kollégiumok nagyfokú szakmai önállóságot kaptak, így többek között az iskolák elfogadják saját helyi tantervüket, amelynek elkészítéséhez a miniszter ajánlott kerettanterveket tett közzé. Ezek a törekvések nem voltak előzmény nélküliek, hiszen a „nyolcvanötös” oktatási törvény már rögzítette az intézmények szakmai önállóságát, és megfogalmazta a szülői és a tanulói részvétel jogát és lehetőségét az intézményi irányításban. E jogokat az 1993-ban hatályba lépő, ma még hatályos törvény megerősítette. A partnerközpontú működésre épülő minőségbiztosítás alapjait meghatározó törvényi rendelkezéseket pedig az oktatáshoz valóban értő fideszes miniszter kezdeményezésére fogadta el az Országgyűlés 1999-ben. Márpedig, ha a közoktatás intézményei nem szolgálnak, akkor mit is csinálnak? Arra kiképzett emberekkel hivatásszerűen embert nevelnek. Az emberneveléshez pedig nincs köze a neveltek, aki már nem partner, hanem egy államilag irányított folyamat tárgya. A szülőknek és a tanulóknak szóló üzenet világos: ne szóljanak bele, mi folyik az óvodában, iskolában, kollégiumban, nem értenek hozzá, viseljék el, ami ott történik, mivel ez az állam akarata.

A pedagógusoknak szóló üzenet is világos. Ha az óvoda, iskola, kollégium nem szolgáltató intézmény, akkor nem más, mint hivatal, a pedagógus pedig hivatalnok, akinek nem kell többé mást tennie, mint kritika nélkül végrehajtani, közvetíteni az állam elvárásait. Az állam kiadja iskolatípusonként az egyetlen tantervet, amelytől állami engedéllyel lehet csak eltérni, s amelynek végrehajtását az állami szakfelügyelet ellenőrzi és kéri számon. A pedagógusnak pedig nem kell, sőt nem is szabad többé gondolkodnia, programot, szabályzatot írnia, szülővel egyeztetnie, gyermeki lelkeket feltárnia. A kiképzett pedagógus „embernevelő” tevékenysége megkérdőjelezhetetlen. A pedagógus-presztízs eszköztára lassan összeáll: lehet buktatni, nem kell szövegesen értékelni, börtönbe lehet zárattatni azt, aki a közfeladatot ellátó pedagógus munkáját megzavarja, persze, ha már betöltötte a tizennegyedik életévét. Igaz, vannak még olyan régebbi, hagyományos eszközök, amelyek hiányoznak a kellékek közül, mint a könnyű testi fenyítés, a kóterba zárás, a kicsapás az iskolából, de minden bizonnyal az új törvényben benne lesznek ezek is. A büntethetőség alsó határának tizenkét éves korra történő leszállítását kezdeményező népszavazás-aláírásgyűjtés sikeres volt.

Persze az üzenet nem csak a közoktatásban érdekelt, több mint hárommillió embernek szól. Ha az iskola nem szolgáltató, miért szolgáltató a minisztérium, az állam? S érzékelhetően nem is szolgáltató, hanem engedélyezni, irányítani, dönteni akar mindenben, mindenki helyett. A szülő, a tanuló, a pedagógus és bárki más így válhat polgárból alattvalóvá. Számos pedagógus tudja azonban, hogy az oktatás szabadsága a záloga a többi szabadságjognak, s tudja azt is, az idő kerekét még senkinek sem sikerült végleg visszaforgatnia.

Szűdi János

A TARTALOMBÓL:

Vissza a XIX. századba?

E sorok írója a tudomány lelkiismeretére apellál, s az oktatáspolitikai legutóbbi változtatási szándékaira egy módon tud (kíván) reflektálni: rendre kimutatni mögöttük egy egzakt embertudományok előtti, *premodern*, XIX. századi gondolkodásmód gyökereit. (Trencsényi László ELTE) **6. oldal**

Mennyi az annyi?

Ha a hazai pedagógusok bérezését az OECD európai tagországainak átlagához szeretnénk igazítani – ami nagyjából megfelel az EU átlagának is – mintegy 40 százalékos béremelésre lenne szükség. Ez azt jelenti, hogy az oktatás költségvetési kiadásainak a GDP-hez viszonyított arányát a bérfelzárkózáshoz mintegy 30 százalékkal kell megnövelni. (Polónyi István oktatáskutató) **7. oldal**

Oktatás és politikus

A közalkalmazottak ettől a kormánytól sem számíthatnak semmi jóra. Elbocsátásukat megkönnyítették, a végkielégítések esetén pedig bevezettek egy differenciálatlan és igazságtalan felső „plafont”. Az őket képviselő szakmai és szakszervezeteket nagyrészt kizárták a törvényalkotási folyamatból. (Osztyolyán Ágnes, az LMP oktatási bizottságának alelnöke) **9. oldal**

Az erőszak erőszakot szül

Az iskolában uralkodó teljesítménykényszer csak fokozza az alulmaradókban a meg nem felelés élményét, amit a szégyen és a megalázottság érzése követ. (Ranschburg Jenő pszichológus) **10. oldal**

Miért nulladik évfolyam?

Leginkább a középosztálybeli szülők gyermekei járnak óvodába három teljes évig, míg azok a gyermekek, akiket később iskolaéretlenségük miatt nem engednek hat évesen első osztályba lépni, rövidebb ideig. Kimaradnak a legfontosabb időszakban a fejlesztésből. (Szira Judit oktatáskutató) **11. oldal**

Volt egyszer egy iskolakísérlés...

A progresszív neveléstörténet értékeit felkaroló, két évtizeden át prosperáló, roppant erőfeszítést igénylő új tanintézmény minden igyekezetével arra törekedett, hogy gazdag tevékenységi rendszerével mindegyik gyermek számára tényleges lehetőséget nyújtson, a minden irányú – egyetemes – fejlődésre. (Bernáth József kandidátus, ny. egyetemi docens) **14. oldal**

PL-útmutató

Magánszemélyek különadója

Aránytalanságok az iskolákban

Nem egyértelmű az iskola-összevonások hatékonysága. Az Oktatási Hivatal vizsgálatából ugyanis az derül ki, hogy az összevont tanintézmények tagiskoláiban kevesebb az egyéni felszerelés, tornaterem, szakkör és napközis foglalkozás, mint a vizsgált oktatási intézmények székhelyein. A vizsgálat szerint a tagintézmények tanulói jóval kisebb arányban részesülhetnek az emelt szintű oktatásban, mint a központi iskolák diákjai. A székhelyi iskolákban a tanulók 17 százaléka, míg a tagiskolákban csupán 10 százaléka vesz részt emelt szintű képzésben. A gyerekek egyéni fejlesztésére fordított idő és a tanórán kívüli foglalkozások időtartama pedig egyik esetben sem éri el a törvényben előírtakat. A mindennapos testnevelést a székhelyi iskolák 70, míg a tagiskolák 54 százaléka biztosítja. Ebben az esetben a legtöbb helyen a tornatermek hiánya jelenti a legnagyobb gondot.

A magántanulók harmada nem végzi el a kijelölt osztályt

Míg a roma diákok 1,54, addig a nem roma tanulók csupán 0,4 százaléka tanul magántanulóként – derül ki az Oktatási Hivatal Az integrációs oktatáspolitikai hatásvizsgálata című kutatásából. A jelentés szerint az említett formában tanuló nebulók alig harmada végzi el azt az osztályt, ahová beiratkozott. A magántanuló diákok 48 százaléka hátrányos, 35 százaléka pedig halmozottan hátrányos helyzetű, és csupán 10 százalékos a sajátos nevelési igényű diákok száma. Az oktatás ezen formáját eredetileg a kiemelkedő tehetségű vagy elfoglalt, például élsportoló gyerekek, illetve bizonyos cselekvésben erősen korlátozott, súlyos testi fogyatékkal rendelkező diákok számára találták ki.

Legálisan a határon túli magyarokhoz!

Az iskolai fekete utazásszervezésnek kívánja elejét venni a MUISZ a Határon Túli Magyar Oktatásért Apáczai Közalapítvány elnökének írt levelében. A levélben a Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetsége (MUISZ) örömet fejezte ki, hogy a jövőben az iskolai oktatási program előirányozza a tanulmányi kirándulások szervezését a szomszédos országok magyarlakta területeire. Ugyanakkor felhívja az alapítvány igazgatójának, *Csete Örsnek* a figyelmét arra, hogy amennyiben az iskolák tanárai végeznek a hatályos jogi szabályozásban rögzített utazásszervezői tevékenységet, az jogsértésnek minősül, és akár súlyos kockázatot is rejthet magában. Ezt elkerülendő a MUISZ javasolja, hogy a fenti utazások megszervezéséhez csak a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal által bejegyzett utazási irodát vegyék az oktatási intézmények igénybe. A szövetség elsődlegesen pedig a MUISZ tagszervezeteit ajánlja.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Az évi előfizetés díja 5 százalék áfával 4100 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehéren) 90 000 forint, a féloldalas 45 000, a negyedoldalas 22 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységesen mély kútjának vizébe merül. Ám élnek köztünk olyanok, akik napi munkájuk mellett tollal, ecsettel még egy vonalat húznak az öröklét falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy köztünk élnek. Nem akarnak hivatásos művészekké válni, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok ők, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve a tanítványaik számára is szebbé teszik a mindennapokat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a millei@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”

Ebben a számunkban *Losonczi Léna* és *Fetés András* mutatkozik be a 18. oldalon.

Indul az őszi érettségi szezon

A tavalyinál négyezerral több, összesen 19 514 jelentkezés érkezett be az október 15-én kezdődő őszi érettségi vizsgaidőszakra. A maturálók jelentkezéseinek 85 százalékában a középszintű megméréstetés lett bejelölve. A tantárgyak közül az idegen nyelvek a legnépszerűbbek. Az őszi érettségi vizsgákra kijelölt 150 tanintézményben október 15-én az írásbeli vizsgákkal kezdődik a vizsgázás, november 10. és 15. között tartják meg az emelt szintű szóbeli vizsgákat, november 18-tól a középszintű szóbeli matura következik. Az elmúlt évek statisztikái alapján összesen az előrehozott vizsga a legnépszerűbb a jelentkezők körében. Erre azoknak van lehetősége, akik az adott tantárgyból már a megelőző év során teljesítették a középiskolai követelményeket.

A magyarok kompetenciái javultak a legjobban

Világviszonylatban a magyar lakosság készségei javultak a leginkább az elmúlt tíz évben, ugyanakkor a vizsgált készségek és kompetenciák terén szélsőségesen kettészakadt képet mutat a társadalom. A foglalkoztathatóság legnagyobb akadálya az alapkészségek hiánya, így nemcsak a társadalmi hátrányok újratermelődésében, de a felnőtt lakosság készségszintjének növelésében is kulcsszerepe van az oktatási szférának. Mindez a Kanadai Statisztikai Hivatal által vezetett, 11 országot érintő, a 16–65 éves korosztály teljesítményét és kompetenciáit vizsgáló felmérésből derült ki. Az eredményekről *dr. Köpeczi-Bócz Tamás*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára, a felmérés hazai vezetője számolt be. A felmérést részletesen a következő számunkban ismertetjük.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

EGÉSZ EURÓPA TILTAKOZOTT: AZT KÖVETELTÉK, NE A DOLGOZÓ FIZESSEN A VÁLSÁGÉRT!

Brüsszelben tízezrek tüntettek a gazdasági megszorítások ellen

Több tízezer ember tüntetett Brüsszelben szeptember 29-én azok ellen az EU-tagországokban bevezetett gazdasági megszorítások ellen, amelyeket a nemzetközi gazdasági válság miatt hoztak. Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) kezdeményezésére meghirdetett demonstráción a szervezők szerint harminc országból több mint százezren gyűltek össze, a rendőrség szerint 56 ezren vettek részt.

John Monks, az európai szakszervezeti szövetség főtitkára azt mondta: egyebek közt arra kívánják felhívni a figyelmet, hogy még nem késő elállni a megszorításoktól, és más irányban keresni a megoldást. A brüsszeli tüntetést az Európai Bizottság pénzügyi szigorú fokozó javaslatainak bejelentéséhez, illetve az uniós pénzügyminiszterek szeptember 30-i kötetlen találkozója elé időzítették.

A tiltakozók egyebek között azt kifogásolták, hogy a kormányok a kispénzű dolgozókkal kívánják megfizettetni a válság árát. A világméretű recesszió munkahelyek millióit semmisítette meg, a megszorító politika miatt pedig ismét tömegesen szűnhetnek meg állások, és

tovább mélyülhetnek a társadalmi problémák – hangoztatták a szónokok. Sürgették, hogy a pénzügyi intézkedésekre háruljon nagyobb szerep ebben, hiszen a krízis a bankárgazdaságban kezdődött. Sok tüntető az üzletemberek karikírozó öltözékben vagy táblával jelent meg, de több felirat szólt a „spekulánsok európai uniója” és a vállalati visszaélések ellen is.

Az egyebek között adóemeléseket, bér- és nyugdíjbefagyasztást és a szociális juttatások megkurtítását jelentő megszorítások ellen Brüsszel, Dublin és Vilnius mellett Lisszabonban, Párizsban, Rómában, Nicosiában, Athénben, Belgrádban, Bukarestben, Varsóban, Rigában és Budapesten is tartottak tüntetéseket. Az ETUC felhívására Budapesten a Nemzetközi Valutaalap (IMF) irodája elé szerveztek tüntetést. A „NEM a megszorításokra! Növekedést és munkahelyeket!” jelszóval rendezett demonstráción körülbelül 60-70 ember vett részt.

A szervezők állásfoglalása szerint „az elmúlt évek kudarcai bizonyítják, hogy a megszorítások nem oldják meg a felmerült problémákat”, a fizetési mérlegek hiánya a megszorítások ellenére is visszatér. Ennek ellenére „minden korábbinál nagyobb

hatalmat kaptak azok a nemzetközi pénzügyi körök, amelyek egyértelműen okozói voltak a válságnak”, ez a politika pedig rontja az amúgy is rossz foglalkoztatási helyzetet, és szűkíti a piacot éppen akkor, amikor bővíteni kellene.

Az Attac Magyarország, az Európai Baloldali Párt, a Magyar Egyesült Baloldal, a Magyarországi Munkáspárt 2006, a Magyar Szociális Fórum Hálózat és a Zöld Baloldal állásfoglalása szerint új összefogásra van szükség, fel kell építeni egy modern szociális modellt, az „európai szolidaritás frontját, amely alternatívákat nyújt a jelen társadalmi rend embertelenségével szemben”.

Tamás Gáspár Miklós, a Zöld Baloldal elnöke beszédében hangsúlyozta: egy olyan világban, amelyben a hatalmas technikai fejlődés lehetővé tenné „embermilliók jólétét”, és amelyben ugyanez a fejlődés lehetővé tenné, hogy ne kevesen dolgozzanak nagyon sokat nagyon kevés bérért, karmyújtásnyira van a jólét, a bőség és a szabadság. Azonban a dolgozó emberek és a bőség között a „tőkés rendszer áll”, ennek a rendszernek a leépítése és megszüntetése minden józan ember érdeke.

A PDSZ ELVÁRJA, HOGY A KORMÁNY TELJESÍTSE ÍGÉRETÉT

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ) új elnöke, *Mendrey László* abban bíz, hogy olyan új közoktatási törvény készül, amelyet a szakma, a szülők és a parlamenti pártok mindegyike elfogad, azt egy újabb kormányváltáskor nem kell ismét átalakítani, mert abban a jogok és a kötelezettségek egyensúlyban lesznek. Bíz abban, hogy amint az új közoktatási törvénynek lesz írásos tervezete, az azzal kapcsolatos egyeztetésbe bevonják a szakmai szervezeteket is. Megjegyezte, *Gloviczki Zoltán* oktatási helyettes államtitkár erre többször is ígéretet tett.

A Pedagógusok Jogok Világnapján *Mendrey* arról is beszélt, a pedagógusok továbbra is azt várják, hogy a kormány teljesítse a kampányban is hangoztatott vállalását, mely szerint a pedagógusok még ebben a ciklusban elérik az értelmiségi átlagbért. Ha ez nem történik meg, alkotmányos jogaiknál fogva a szervezetek az aláírásgyűjtéstől a sztrájkig minden rendelkezésre álló alkotmányos eszközzel élni fognak. Az új elnök hangsúlyozta a pedagóguséletpálya-modell bevezetésének fontosságát is, és azt kérte, a pedagógusok foglalkoztatásának biztonságát ne veszélyeztesse a költséghatékonyság. Kifejtette, az oktatás nemzeti erőforrás, és nem olyan ágazat, amelyik csak a pénzt viszi, ezért először az attól elvárt feladatokat kell meghatározni, és ehhez kell a pénzt rendelni.

A Pedagógusok Jogok Világnapját az UNESCO kezdeményezésére 1966 óta ünnepli a világ október 5-én. 1963 óta ez a nap a Mosolygás Világnapja is.

TÜNTETTEK A KÖZALKALMAZOTTAK PRÁGÁBAN

Több tízezer cseh közalkalmazott tüntetett Prágában szeptember 21-én a jobbközép kormány tervezett bércsökkentési és takarékosági intézkedései ellen. A prágai kabinet jövőre átlagban 10 százalékkal kívánja csökkenteni a közalkalmazottak havi bérét. A terv felháborodást és tiltakozásokat váltott ki. A szakszervezetek által megszervezett akción elsősorban rendőrök, tűzoltók, oktatási és egészségügyi alkalmazottak, valamint hivatalnokok vettek részt az ország minden régiójából. A rendőrség a tüntetők számát mintegy 30 ezerre, míg a szakszervezetek legalább 40 ezerre becsülték.

Évek óta nem került sor ekkora tüntetésre az országban, de a kormány ragaszkodik a deficitcsökkentést célzó programhoz. *Petr Nečas* jobbközép kormányának célja, hogy az idei 5,3 százalékról jövőre 4,6 százalékra szorítsa le, és 2013-ra 3 százalék alá csökkenjen a költségvetési hiányt.

A tüntetésről tudósító Reuters megjegyezte, hogy Csehország 37,5 százalékos államadóssága mintegy fele az EU-tagországokénak, és a befektetők még az euróövezet egyes tagországainál, így Olaszországnál is biztonságosabbnak tartják, igaz, az adósságteher az elmúlt időszakban gyorsan növekedett. *Jaromír Drabek* szociális miniszter szerint a kormányprogram alapvető része, hogy a közszolgálati bérek teljes volumenét 10 százalékkal csökkentse. A tiltakozó akciót a cseh államfő élesen bírálta. „A tüntetések nem jelentenek semmiféle megoldást, a takarékosági intézkedésekre feltétlenül szükség van” – jelentette ki újságírók előtt *Václav Klaus*.

OÉT: ÉRDEMI MUNKA OKTÓBERTŐL

Hosszú szünet után összeült az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) szeptember 20-án. Az OÉT-nek ez volt az új kormány hivatalba lépését követő első plenáris ülése. A tanácskozáson a munkavállalók és munkaadók is üdvözölték, hogy az új kormány részvételével megkezdtek a munkát, és októberben már érdemi kérdésekről tárgyalhatnak. Az ülés időpontjáról a soros elnökök egyeztetnek meg.

Az OÉT szeptember 20-i ülésén a kormány részéről megjelent *Orbán Viktor* miniszterelnök, *Navracsics Tibor* miniszterelnök-helyettes, *Matolcsy György* nemzetgazdasági miniszter és *Czomba Sándor*, a Nemzetgazdasági Minisztérium foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkára.

Nem kőbe vésett az érdekegyeztetés jelenlegi formája

Orbán Viktor hangsúlyozta: a következő években egymillió új munkahely létrehozását kívánja elérni a kormány, s ezt a célt szükséges előmozdítani az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) munkájának is. „Nem tekintjük kőbe vésettnek az érdekegyeztetés jelenlegi formáját” – mondta a miniszterelnök, aki szerint a nemzeti konzultációt és az érdekegyeztetés fórumát össze lehet kapcsolni.

A miniszterelnök közölte: az elmúlt száz napban létrejött a politikai alapja annak a felépítménynek, amely egymillió új munkahelyet jelent a következő években. Beszélt arról is, hogy a kormánynak módja van megváltoztatni az OÉT-ről szóló törvényt, de nem szeretne egyedül lépni, ezért kéri az oldalak képviselőit,

juttassák el a már elküldött hat-hét javaslatot követően a többi javaslatot is.

„Semmilyen törvény nem írhatja felül a választói akaratot, s ennek a kormánynak a programja tartalmazza a választási programot teljes egészében” – hangsúlyozta Orbán Viktor. A jelenlegi adórendszert meg kell változtatni, mert munka- és családelenes – jelezte a miniszterelnök, hozzátéve, hogy a köztisztviselők munkarendszerét át kell alakítani.

Kormányfeladat a párbeszéd biztosítása

A plenáris ülésen a munkavállalói oldal nem adott elő közös álláspontot, ugyanakkor egyöntetűen üdvözölte, hogy az új kormány részvételével mielőbb érdemi kérdésekről tárgyalhatnak. Hangsúlyozták: nem volt szerencsés, hogy az utóbbi négy hónapban a munka világot érintő törvényekről nem egyeztetett velük a kormány.

Gaskó István, a Liga Szakszervezetek elnöke rámutatott: az elmúlt 110 nap során „sok gonddal küzdöttek” a munkavállalók képviselői, számos olyan törvény született, amelyben a szociális partnereket konzultációra kellett volna hívnia a kormánynak. A nemzeti konzultáció értékes konzultációs módszer, de nem helyettesítheti a törvényben leírt, a társadalmi párbeszéd fenntartására vonatkozó előírásokat – hangsúlyozta a Liga elnöke. Aláhúzza: az OÉT ne várja meg, míg esetleg módosítják az OÉT-törvényt, hanem mielőbb kezdjék meg az érdemi munkát, és eközben tárgyalják meg az OÉT működésére vonatkozó javaslatokat.

Borsik János, az Autonóm Szakszervezeti Szövetség (ASZSZ) elnöke többek között azt hangsúlyozta, hogy nagyon fontos a közvetlen véleménycsere és a

tárgyalás, amelyet nem pótol az írásos konzultáció és bizonyos törvénytervezetek közzététele a minisztériumi honlapokon.

Pataky Péter, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének (MSZOSZ) elnöke szerint nemcsak az OÉT-ről és az érdekegyeztető tanácsról szóló törvényről kell konzultálni, hanem az egész párbeszéd rendszeréről, vagyis az ágazati és a kétoldalú párbeszédéről is. A mindenkori kormány fontos feladata, hogy ennek körülményeit biztosítsa – hangsúlyozta az MSZOSZ elnöke.

Meg kell vitatni az adótörvényeket és a költségvetést

A munkaadói oldal kedvezően fogadta a kormány által hozott döntéseket, amelyek alapján például 10 százalékra csökkent a társasági adó 500 milliós adóalap alatt – mondta *Zs. Szőke Zoltán*, a munkaadói oldal szóvivője. A munkavállalói oldalhoz hasonlóan úgy vélekedett: most már az érdemi munkát kell megkezdni az adótörvények és a költségvetés megvitatásával. A munkaadói oldal képviseli a magyar versenyszférát, a multinacionális társaságokat éppúgy, mint a hazai tőkével működő nagy-, közepes és kisvállalatokat – rögzítette *Zs. Szőke Zoltán*, az ÁFEOSZ elnöke.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács következő plenáris ülését október 10–12. között lehet megtartani – javasolta Orbán Viktor miniszterelnök, reagálva a munkaadói és munkavállalói oldal képviselőinek véleményére. A javaslat később október 10–15-re módosult. Végül a felek megállapodása alapján a soros elnökökre bízták az időpont egyeztetését.

VÁRJA AZ OJB AZ ALELNÖKJELÖLTEK NEVÉT

Ülést tartott a PSZ Országos Jelölőbizottsága (OJB) szeptember 20-án. Az ülésen minden régió delegáltja részt vett. Az OJB *Hartyányi Sándorné* elnökletével elfogadta saját működési és szervezeti szabályzatát, a jelöltállítás módját, szabályait és időtervét. Az OJB gondoskodik arról, hogy a szakszervezeti vezetők megfelelő tájékoztatást kapjanak a jelölés módjáról. Bár a jelölési határidő folyamatos, ám annak érdekében, hogy – a választási szabályzatnak megfelelően – a jelölt bemutatására is kellő idő maradjon, az OJB azt kéri, hogy a jelölést 2010. november 26-ig *Hartyányi Sándorné* (6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 5.) címére juttassa el a jelölő. A jelöltek meghallgatására 2010. december 1. és 17. között kerül sor, valamennyiüknek azonos idő áll majd a rendelkezésére, hogy a zárt ülésen beszámoljanak terveikről, elképzeléseikről.

Mint ismeretes, jelenleg a hiányzó alelnök helyett annak feladatait többek között a PSZ egyik jogtanácsosa látja el munkakörének ellátása mellett, megbízottként. A szakszervezet 2011. márciusi kongresszusán választ alelnököt.

INGYENES TANKÖNYVEK AZ ÁRVÍZKÁROSULT GYERMEKEK SZÁMÁRA AZ APÁCZAI KIADÓTÓL

Fennállásának több mint húsz éve alatt az Apáczai Kiadó mindig nagy érzékenységgel fordult a bajba jutott családok, gyermekek megsegítése felé.

2010. június 23-án a Deák téri evangélikus templomban, 1200 ember előtt jótékonyági hangversenyt adott *Mága Zoltán* hegedűművész a „Nemzet összefogása az árvízkarosultakért” rendezvényen. A jótékonyági koncerten megnyitották a szívek és a lelkek. Az Apáczai Kiadó ezen a csodálatos estén felajánlotta, hogy kiemelten négy település: Felsőzsolca, Edelény, Szendrő és Abaújszántó gyermekeinek tankönyveket ajándékozzon. Az azóta eltelt időszak alatt több ilyen tartalmú kérelem is érkezett az Apáczai Kiadóhoz. Ezek a települések mind-mind támogató segítséget kaptak, így a szemerei, a sajópetri, a nekézsenyi, a szikszói tanulók is részesültek az Apáczai Kiadó felajánlásából.

2010. szeptember 21-én a felsőzsolcai kastély épületében *Esztergyó Jenő* ügyvezető igazgató átadta az Apáczai Kiadó adományait a legjobban rászoruló települések iskolaigazgatóinak.

AZ OKTATÁSI HIVATAL ÚJ ELNÖKE KERPEN GÁBOR

Az intézmény feladata lesz az új országos szakmai ellenőrzési és értékelési rendszer kialakítása

Kerpen Gábort, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének korábbi elnökét kérte fel a nemzeti erőforrás minisztere az Oktatási Hivatal (OH) elnöki tisztségének betöltésére – jelentette be Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár szeptember 21-én. A hivatal feladata lesz az új országos szakmai ellenőrzési és értékelési rendszer kialakítása.

Az új elnök bemutatásakor Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár arról beszélt, a 11 éve létrejött és jelenlegi formájában 2007 óta működő Oktatási Hivatal hatáskörébe eddig a közép-fokú felvételik lebonyolítása, az érettségi vizsgák, az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyek és egyéb tanulmányi versenyek megszervezése, a felsőoktatási felvételik lebonyolítása, a pedagógus-továbbképzések akkreditálása tartozott. Ezentúl feladata lesz az új országos szakmai ellenőrzési és értékelési rendszer kialakítása. Ehhez olyan hivatali háttér szükséges, amely a szakértők képzését koordinálja, ellenőrzi, felügyeli.

Előzményként elmondta, az Oktatási Hivatal jogelődje 11 éve jött létre, kezdetől fogva fontos feladatokat látott el, ahogy

eddig, úgy a jövőben is a mintegy ötezer intézmény és az oktatásirányítás közötti vérkeringést biztosítja majd. Az államtitkár asszony arról is beszélt, *Bakonyi László*, az OH volt elnöke még júliusban följajánlotta lemondását, amit ő elfogadott. Az OH élére olyan elnököt kerestek, aki személyében reprezentálja az oktatásirányításban megváltozott új értékrendet, olyan személyt, aki a pedagógusokat tekinti az oktatás legfontosabb szereplőinek, mert így tudja a legjobban a gyerekek érdekét képviselni, gyermekközpontú iskolákat és oktatást kialakítani. Kerpen Gábor pedig mindig sikraszállt a pedagógusok érdekeiért.

Kerpen Gábor az OH elnökeként mindehhez hozzátette, azért vállalta el a feladatot, mert a pedagógus- és minőség-

központú oktatás személyében is közel áll hozzá. Hozzátette, mindent meg kell tenni ezért a fordulatért. Megjegyezte: nem büntető, hanem segítő értékelésre van szükség, ennek a rendszerét fenntartani és javítani kell. Az OH elnökeként az elkövetkező időszak legfontosabb feladatának az őszi érettségik zökkenőmentes lebonyolítását jelölte meg, majd arról beszélt, információi szerint az OH jelentős pénziánnyal küzd. Meg kell tudni, hogy így van-e, és ha igen, annak mi az oka.

Kerpen Gábor 1962-ben született Budapesten, 1986-ban szerzett diplomát az ELTE matematika–fizika szakán, majd középiskolai tanárként dolgozott. 1993-ban lépett be a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetébe, amelynek 2002–2010 között volt az elnöke.

MENDREY LÁSZLÓ A PDSZ ÚJ ELNÖKE

Együttműködésre törekszik a Pedagógusok Szakszervezetével

Mendrey Lászlót, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ) alapító tagját választotta a szervezet új elnökévé. Az elnök elsődleges feladatának a pedagógusok biztonsága feletti őrködést tekinti. A Pedagógusok Szakszervezetével (PSZ) együttműködésre törekszik a közoktatási dolgozók érdekében.

Mendrey László lapunknak elmondta, tény, hogy két mérvadó pedagógus érdekvédelmi szervezet létezik. Nem gondolja, hogy ezen változtatni kellene, ahogy azt sem, hogy e szervezeteknek egyformán kellene gondolkodniuk. Úgy gondolja, a közös pontokat megtalálva hatékonyabb a fellépés a pedagógusok és a közoktatás lényeges kérdéseinek érdekében. A létező, ám az utóbbi időben némileg feledésbe merült együttműködési megállapodást tárgyalás keretében szeretné „leporolni” és aktualizálni.

Mendrey László a pedagógusok jogi biztonságának megteremtéséhez elengedhetetlenül fontosnak tartja egy új közoktatási törvény megalkotását. Véleménye szerint azonban a parlamenti pártoknak előzőleg meg kellene egyezniük a törvény sarokpontjaiban, hogy az időtálló lehessen. Az elnök a pártok figyelmébe ajánlotta a *Sólyom László* által felkért bizottság Szárny és teher című munkáját, amely szerinte korszakos tanulmány, és legalább középtávon meghatározhatja az oktatás jövőjét.

A foglalkozási és foglalkoztatási biztonság Mendrey szerint azért fontos, mert már nincs olyan iskola, amelyet be lehetne zárni. Aki ma mégis megteszi, az bünt követ el a közoktatással szemben. Hasonlóképp vélekedett a pedagógusok elbocsátásáról is, szerinte ma egy pedagógus elbocsátása is megengedhetetlen, amit a gyereklétszám csökkenése sem indokolhat. A PDSZ elnöke úgy fogalmazott: végre a fejéről a talpára kellene állítani az oktatás rendszerét, el kellene oda jutni, hogy meghatározzák, az iskolától milyen feladatokat vár el az ország, ehhez mennyi pedagógus, illetve mennyi pénz kell. Jelenleg pont fordítva működik a rendszer. A megélhetési biztonság elsősorban a pedagógusok javadalmazásáról szól. Ez ügyben szerinte sok az ígélet és a szólam. Így volt ez az emlékei szerint idénre beigért gesztusértékű fizetésemelésnél is, amiről később kiderült, csak a jövő évi költségvetésben remélnek rá forrást. Mendrey szerint az ígért egy százalék nem sok, de az embernek értékelnie kell a gesztust is. Pláne akkor, ha az az ígélet, hogy a ciklus végére a pedagógusok bére – két részletben megnövelve – eléri az értelmiségi átlagbért. A szervezet ragaszkodik ehhez az elképzeléshez. A fizikai biztonság megteremtése szorosan összefügg az integráció kérdésével – jegyezte meg az elnök. Mint mondta, ő maga az integráció híve, de úgy gondolja, azt az eddigiekkel szemben nem mindenáron kell erőltetni. Ahhoz, hogy működjön, többek között a pedagógiai asszisztensek számának növelése is szükséges, ám az ő foglalkoztatásuk elsősorban pénzkérdés.

Ősz helyett tavasszal lesz diákkonferencia

Az Országos Diákkonferencia ülést 2010. október helyett 2011 tavaszán rendezik meg. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága azért kezdeményezte a diákkonferencia ülésének elhalasztását, mert a későbbi időpontban nyílik lehetőség arra, hogy a fórum résztvevőinek részletes tájékoztatást adjon a diákok, pedagógusok és szülők jogai és kötelességei között harmóniát teremtő új közoktatási törvényről. A rendezvény helyszíne változatlanul a Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrum lesz.

Vizsgálat a Vocational Academy ügyében

Átfogó vizsgálatot kezdeményezett az illetékes hatóságoknál a Nemzeti Erőforrás Minisztérium a több iskolát csődbe vivő Vocational Academy ügyében. A tárca arra kíváncsi, hova folyt el a gyerekek oktatására kifizetett, több száz millió forintos állami támogatás. A Vocational Academy Alapítvány három évvel ezelőtt mintegy tucatnyi kistelepusi oktatási intézmény fenntartási jogát szerezte meg. Számos iskolában azonban nem egyenlített ki a közüzemi számlákat, a pedagógusok pedig hónapokon át nem kaptak fizetést. A szervezet ellen többen büntetőfeljelentést tettek, a pedagógusok pedig munkaugyi perekben próbáltak hozzájutni többhavi elmaradt bérükhöz és végkielégítükhöz. A jogerős ítéletek szerint mintegy 150 millió forinttal tartozik a tanároknak az alapítvány, ám eddig a bírósági döntések ellenére sem fizette ki a pénzt.

VISSZA A XIX. SZÁZADBA?

Trencsényi László a tudomány lelkiismeretére apellál

A XX. század eseményeinek, folyamatainak és értékeinek tanulságokkal szolgáló, hiteles mérlegelése még előttünk álló folyamat, de az egzakt tudományok diadalútja, a valóságot átforgató hatásuk máris vitán felül áll. Nem volt ez másképp a nevelést-oktatást közvetlenül érintő tudományok esetében sem – vallja Trencsényi László, az ELTE docense. Írásában ezek eredményeit szembesítette a jelenleg zajló oktatáspolitikai folyamatokkal.

A pszichológia legnagyobb nyertese jószereivel a gyerekvilág volt. Az új felismerések sokaságát arról, hogy a gyerekember milyen törvényszerűségeket közepette fejlődik a legeredményesebben, milyen veszélyek fenyegetik nevelkedése során, a modern pszichológia szolgáltatja és szolgáltatja. A szociológia a társadalmi csoportok és az intézményrendszer viszonyának korábban rejtett hálóját mutatta meg. (A XX. század elején a lélektan, a szociológia és a jogtudományok ötvözetéből önálló, új tudományág született: a pedológia (gyerektanulmány), amit Magyarországon – világelsők közt – számon tartottak, ám politikai akaratok zavart, ezért kegyetlenül elfojtották.)

A politológia – karöltve a közgazdaság tudományával – a nagyrendszerek mozgástereire, mozgási pályáinak meghatározottságaira irányította a figyelmet, a kulturális antropológia pedig a különböző nemzedékek és a különböző társadalmi csoportok értékvilágának elemzése alól húzta ki a hierarchiát, s mutatta ki ezen csoportok kulturális univerzumainak a „békés egymás mellett élésre” szólító, koherens sajtószerekeit.

E tudományos eredmények a természettudományos kutatások hitelességével mérhető érvényességgel és megbízhatósággal szoltak a nevelés-oktatás világának korábban a teológia és a filozófia elméleteivel leírt jelenségeiről. Igazolták, hogy az utóbbiak igen sok problémára nem tudnak használható-alkalmazható választ adni, s rendre tisztességesebb-tisztességtelenebb ideológiák, hatalmi politikák szolgálatára rendeződtek.

E sorok írója a tudomány lelkiismeretére apellál, s az oktatáspolitikai legutóbbi változtatási szándékaira egy módon tud (kíván) reflektálni: rendre kimutatni mögöttük egy egzakt embertudományok előtti, *premodern, XIX. századi* gondolkodásmód gyökereit. Ebben a gondolkodásmódban, világképben az emberi akarat jut

a valóságosnál nagyobb szerephez, ebből következően vagy a *moralizálás-moralitás* (az erkölcsnek tulajdonított feltétel nélküli „varázserő”), vagy a kriminalizálás (a fenti módon konstruált „erkölccsel” ellentétesen működőknek bűnösneként való tételezése) kerül középpontba.

Vegyük sorra!

Tanulókép, gyerekkép. Az oktatáspolitikai elképzelései mögött a tanulási nehézségeknek erkölcsi hiányként való felfogása áll. A buktatás és a kalkulusokkal való értékelés hagyományainak újraidézése abból indul ki: a rosszul teljesítő gyerek vélemezhetően kötelességszegő, vagyis a stigmatizálással való fenyegetéssel „téríthető” a jóra. A tanulás ebben a felfogásban nem a megismerés örömét jeleníti meg, hanem a kötelességteljesítést, az önmegvalósítás helyett az önmagunk alávetésének morális parancsa az alapvető.

Tudás, tudásrendszer, tanterv. A fentebb említett

princípium is tetten érhető az új kormányzat tantervfelfogásában. A tantervnek a nemzeti kánonként való meghatározása másodlagosnak tekinti az egyén boldogulását és érvényesülését, a tanulókat a – meghatározhatónak vélt – nemzeti kultúra „mém”-jeinek tekinti. De ez a tudásrendszer-felfogás („vissza a tananyagokkal a NAT-ba” jelszó) a „befejezett tudás” illúziójával számol, s e befejezett tudásnak még a serdülőkor lezártáig elvégzendő besulykolásának szándékával. (Nem számol az emberi megismerés tempójának hihetetlen felgyorsulásával, tantervvel, tankönyvvel szinte követhetetlen változásaival; és a tanuló embert nem tekinti az „életlen át tartó tanulás” alanyának.)

Munka. A felfogás középpontjában a „kétkezi munka” áll, a dolgozó ember az ipari forradalmak idején tételezett „bérmunkás” feladatköre. Ez a hamis hipotézis az egyik magyarázata a szakmunkásképzés tanoncoktatáshoz hasonló restaurációjának, az IKT (informatikai) és az idegen nyelvű kommunikáció – jelesül az angol – lebecsülésének.

Szülők, család. A család „szentségének” 90-es évekbeli – MDF-es – jelszavai elhomályosultak. A szülők nem partnerek, s semmiképpen nem a szülőtteik fejlődéséért akár megrendelőként, akár szövetségként megjelenő szereplők, hanem fenyegetést érdemlő ellenfelek, akikről

javadalomelvonás, sőt börtönbüntetetés réme védi az állam – a nemzet – nevében fellépő iskolát, pedagógust.

Iskola. Állami felelősségviselés, állami igazgatás, állami elképzelések definiálnák az iskola világát a legapróbb részletekig, az *egyetlen* „jóiskola-kép”: axióma. Hogy az iskola is – mint az emberi társadalmak, kultúrák megannyi más alrendszere – változatok versenyében igazán fejlődésképes? Nos erről az oktatáspolitikai lényegében nem tud, nem akart tudomást szerezni.

Nemzet. Hasonlóképpen homogén, legfeljebb a XIX. századi milenniumi ünnepek dekorációiban létezett közösség tételezése a kiindulópont. A többség – a „magyareMBER” olyan homogén „nemzettest”, melyhez bárki másnak *csak* alkalmazkodnia, asszimilálnia lehet. Ez a megállapítás érvényes az évszázadok óta velünk élő kisebbségekre is – számukra már terveződnek a szegregáló kisiskola-

A tantervnek nemzeti kánonként való meghatározása másodlagosnak tekinti az egyén boldogulását és érvényesülését

gettők, de legalább ennyire érvényes a globalizáció létező folyamataira is, a magyarországi iskolákban egyre nagyobb számban felbukkanó koreai, arab, afgán, kínai, akár nyugat-európai kisdíjakokra is. (A „migráns” terminus törlése az óvodai alapprogram szövegéből is erre utal.) De az „államalkotó nemzetet” jelentő emberhalmoz megannyi szempont szerinti belső strukturálódása is – akár a kultúrához fűződő viszony – elhanyagolható apróság az új oktatáspolitikai társadalomfelfogásában.

Rend. A rend az engedelmesség, a szövegadás, a hallgatás rendje. (A kötelességek és jogok „egyensúlyának” helyreállítása jelszava mögött is ez áll: európai típusú kultúrákban kétségbevonhatatlan alapjogok – így a XX. század legjobbjai által kikövetelt s kidolgozott, legmagasabb szintű nemzetközi egyezménybe foglalt Gyermeki Jogok – csorbításának lehetősége is.)

Szegény *Ladányi Mihály* Blues című szomorú-szép versében így vágyott egy száz év előtti világba: „*Gyere, / ülünk be a XIX. századba! / Mondd hangosan: nem italszágú a száz és / nem tapogattott senki végig...*”

A hányatott sorsú, magát „fehér négerként”, „szomorú csavargóként” aposztrofáló huszadik századi költőnek ez a romantikus nosztalgia – mint metafora – elfogadott poétikai eszköz. Ám egy felelős kormányzati oktatáspolitikai nevelési-oktatási ideológiájaként? Megengedhetetlen.

MENNYI AZ ANNYI?

Kormányzati szándék, hogy a tanulólétszám csökkenését támogatásmérséklés is kövesse

Az új kormány hivatalba kerülése óta az oktatási rendszer (ellen)reformoktól és várakozásoktól hangos. Különösen nagy visszhangja van a pedagógusok béremelésével kapcsolatos nyilatkozatoknak. Ebben az írásban *Polónyi István oktatáskutató*, a Debreceni Egyetem Közgazdaság-tudományi Karának egyetemi tanára a pedagógusbérekkel kapcsolatban elhangzott követelések és ígéretek néhány összefüggését igyekszik körbejárni.

Az ígéretek

A szakszervezetek természetesen jelentős béremelési várakozásokat fogalmaztak meg.

Ma a magyar pedagógus-átlagkereset bruttó 160 ezer forint, ami nettó 100 ezer forintot jelent. Az EU-ban a tanári átlagkereset kétezer euró, azaz úgy 560 ezer forint. Azt szeretnénk, ha a kormányzati ciklus végére a magyar pedagógusok átlagkeresete megközelítené az EU-s átlag 60 százalékát, azaz elémé a 330 ezer forintos szintet. Az évenkénti, inflációt meghaladó, 10 százalékos béremeléssel és a pótlékok növelésével ez elérhető – nyilatkozta *Galló Istvánné*, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke^[1].

A PDSZ szerint ebben a ciklusban a pedagógusi és nem pedagógusi körben legalább 25 százalékos emelésre van szükség. A minőségi munkavégzés honorálását hasonló arányban kellene növelni – jegyezte meg *Kerpen Gábor*, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének akkori elnöke^[2]. Kerpen később azt is mondta, hogy **azt az egyhavi illetményt, amelyet a pedagógusoktól a 13. havi bér megszüntetésével elvettek, minél előbb vissza kellene pótolnia a kormánynak**^[3].

A „másik oldalról”, a kormány oldaláról a választások előtti ígéretést lényegesen visszafogottabb nyilatkozatok követték a kormányra lépés után. Mint a Magyar Hírlap írta, **legkorábban a 2011/12-es tanévben lesz mód a pedagógusok fizetésének emelésére** – közölte *Gloviczki Zoltán*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium helyettes államtitkára^[4]. *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkár pedig kezdetben már csak **gesztusértékű béremelésről beszélt**.

Majd az októberi önkormányzati választások közeledtével ismét mintha erősödtek volna az ígéretek. *Pokorni Zoltán*, a parlament oktatási bizottságának elnöke szerint a pedagógusok fizetése a ciklus végére eléri az uniós átlagot, azaz csaknem megduplázódik^[5]. Más tudósítások szerint azt mondta, hogy a kormány célja az, hogy a pedagógusok megkapják a diplomások átlagfizetését, ami a mostani keresetük kétszeresét jelentené^[6].

Mit is jelentenek az ígéretek?

Először nézzük nemzetközi összehasonlításban a hazai pedagógusbérek.

Az OECD^[7] statisztikai kiadványa, az Education at a Glance az egy főre jutó GDP-hez viszonyítva hasonlítja össze a különböző országok pedagógusainak bérét.

Az általános iskola alsó tagozatán tanító, 15 éves gyakorlattal rendelkező pedagógusok egy főre jutó GDP-hez viszonyított keresete Magyarországon 2008-ra 80 százalék alá süllyedt. A 19 európai OECD-tagország esetében ez 112 százalék. A hazai pedagógusok relatív bérlemaradása tehát 43 százalékos. Az általános iskola felső tagozatán 50 százalékos, a középiskolában pedig 37 százalékos. Mindhárom pedagóguskategória esetében a 31 OECD-ország között a 27. hely körül, tehát az utolsók között vagyunk.

Az általános iskola alsó tagozatán tanító, 15 éves gyakorlattal rendelkező pedagógusok egy főre jutó GDP-hez viszonyított keresete

	2005	2006	2007	2008
Magyarország	0,89	0,82	0,77	0,78
OECD-átlag	1,28	1,22	1,17	1,16
OECD-EU19-átlag	1,19	1,16	1,14	1,12

Forrás: Education at a Glance 2010, 2009, 2008, 2007

Az általános iskola felső tagozatán tanító, 15 éves gyakorlattal rendelkező pedagógusok egy főre jutó GDP-hez viszonyított keresete

	2005	2006	2007	2008
Magyarország	0,89	0,82	0,77	0,78
OECD-átlag	1,30	1,26	1,23	1,22
OECD-EU19-átlag	1,25	1,21	1,19	1,18

Forrás: Education at a Glance 2010, 2009, 2008, 2007

A középfokú oktatásban tanító, 15 éves gyakorlattal rendelkező pedagógusok egy főre jutó GDP-hez viszonyított keresete

	2005	2006	2007	2008
Magyarország	1,12	0,99	0,97	0,94
OECD-átlag	1,41	1,34	1,30	1,29
OECD-EU19-átlag	1,36	1,31	1,29	1,29

Forrás: Education at a Glance 2010, 2009, 2008, 2007

Ha a hazai pedagógusok bérezését az OECD európai tagországainak átlagához szeretnénk igazítani – ami nagyjából megfelel az EU átlagának is –, akkor tehát mintegy 40 százalékos béremelésre lenne szükség. Ez azt jelenti, hogy az oktatás költségvetési kiadásainak GDP-hez viszonyított arányát a bérfelzárkózáshoz mintegy 30 százalékkal kell megnövelni^[8].

A személyi alaphér és a teljes havi kereset alakulása a magyar munkaerőpiacon (Ft/hó)

	2008	2008	2009	2009
	Alaphér	Teljes ker.	Alaphér	Teljes ker.
Nemzetgazdasági átlag	147 805	187 850	159 294	198 087
Szellemi foglalkozásokban	199 193	251 380	214 215	264 736
Egyetemi végzettséggel	320 259	406 769	332 787	412 607
Főiskolai végzettséggel	218 446	270 366	238 613	290 765
Diplomásátlag	255 600	320 142	273 312	335 659
Általános iskolai tanár, tanító	159 476	197 048	165 862	209 675
Középiskolai tanár, oktató	174 086	235 703	182 052	248 809

Forrás: <http://www.afsz.hu/sysres/adattar/index.html> és <http://www.afsz.hu/sysres/adattar2009/index.html>

Olyan, emelésre vonatkozó ígélet is elhangzott, miszerint a pedagógusok el fogják érni a diplomások nemzetgazdasági átlagkeresetének összegét.

(Folytatás a 16. oldalon.)

A MAGYAR SZISZIFUSZ

Loránd Ferenc köszöntése 80. születésnapján

Loránd Ferenc 80. születésnapját ünnepték a jeles pedagógus alkotói pályáját kísérő barátok, munkatársak szeptember 26-án. A Magyar Pedagógiai Társaság termeiben összehívott ünnepi találkozón az egykori Gyermekérdekek Magyarországi Fórumának (Gyemafo) társelnökei méltatták Loránd munkásságát.

Miért a Gyemafo?

Azt is mondhatnánk, hogy a hosszú pálya kiemelkedő és biztonságos sikere e körben valósult meg. A fórum volt az a társadalmi szervezet, mely a 80-as évek végén következetes harcot indított az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének magyarországi kihirdetéséért és érvényesítéséért a hazai jogrendben, amit az akkori konzervatív kormányzat vonakodott-óvatkoskodott megtenni. Loránd nagy tisztelettel övezett társelnöke volt ennek a szervezetnek, részese ennek a győzelemnek.

„Tejfoggal köbe...” – ez a József Attila-i versrészlet volt a fórum szlogenje abban az időben, utalva a szinte lehetetlen vállalkozásra, a gyermekek jogainak érvényesítésére egy kontinentális tradícióktól terhes társadalmi környezetben.

„Uram, micsoda csodálatos összeomlás!” – mondja Zorba, a görög a híres regényben és filmben, amikor megannyi személyes tragédiát követően összedől a főhős minden tőkéjét elemészítő vállalkozása, a hegytetőről a tengerhez vezető rönkszállító építmény. Kazantzakiszt az egzisztencializmus jeles gondolkodójaként tartja számon az európai irodalomtörténet. Ha van világnézet, mely az ünneptelt pedagógustól távoli, hát ez az! Ezért aztán hosszú pályájának kudarcait egészen másképp dolgozta, dolgozza fel. Vegyük sorra!

A rosszcsonkok és a magyar Makarenkó

A hatvanas évek közepén filmből, tényregényből híressé vált Kertész utcának megvolt a maga zenitje, az iskolának szinte valamennyi döntési helyzetében működött a tanárok és diákok felelős, közös kormányzása, a korábbi „rosszcsonkok” (a „normál” iskolákból kirekesztett túlkorosok) közösségben kivirágzó fejlődését a szülők nyilvánossága is új reményekkel követte. A dokumentumok a folyamat végén megoldhatatlan problémákat jeleznek, a fiataloknak kötelező munkát biztosító gyár fogadó kedve megromlott. Mondhatni: a szocialista nagyüzem csúszott ki a társadalmi kísérlet alól, a gazdaság nyereségérdekelt átalakulása nem kedvezett a szociális vállalkozásnak.

Aztán a 70-es évek végén a kevésbé ismert Róbert Károly körüti nevelőotthon kalandja következett. Vakmerő vállalkozással Loránd itt kezd bele a „magyar Makarenkóhoz” méltó kihívás teljesítésébe. El is indul a dolog a „bevált recept” szerint. Nem teoretikus megfontolásból, hanem a gyakorlat kényszeréből indulnak meg a felelős önkormányzás csírái: az otthon alkalmazottainak tolvajlásai miatt ellehetetlenült étkezés közösségi felügyeletére alakul a „Kajabizottság”, melynek gyöngye hajtásán felendül a közösség-szerveződés. Ám amikor a verekedésekkel szembeni fellépés során az igazgató a testi fenyegetést öntudattal vállaló nevelői körrel kerül szembe, akkor megindul a „pedagógiai ellenforradalom”, s májusra kifulladás a kísérlet. A „szocialista intézményrendszer” csúszik ki a pedagógiai vállalkozás alól. A „zorbai hegyi szállító-pálya” másodszor is összeomlik.

De Loránd nem mondja: „Micsoda cso-

dálatos összeomlás!” Újrakezd, újra egy fokkal nagyobb, szélesebb kalandba fog.

A komprehenzív iskola megeremtése

A 80-as években, immár a reformmozgalmak centrumába kerülő Országos Pedagógiai Intézet Iskolafejlesztési Központjának vezető munkatársaként, a „létező szocializmus” konzervatív iskolaképet felváltani hivatott modern „szocialista nevelőiskola” koncepcióját dolgozza ki kollégáival. A mű megjelenik. Mire olvasóhoz kerülne, addigra az egész szocializmus tűnik el a történelemből. „Micsoda összeomlás!”

Hősünk nem hagyja abba! Új vállalkozás: a magyar komprehenzív iskola megeremtése. Immár az OKI, majd a Sulinova-Educatio keretei között. A programnak is vannak sikerei! Szinte vérszerződési szer-tartással létrejön az „Iskolatársulás 12”, több csatlakozó iskola elszánt szövetsége, lázas tervezőmunka, tantervek, programok, innovációk. Aztán baljós történések. Már a szocialista kormányzattól, a nagy fejlesztési programoktól sem kapja meg a szükséges támogatást a projekt. Szemünk láttára pedig a szegregáló iskolarendszer megerősítése, restaurációja, ideológiai megalapozása bontakozik ki. „Micsoda összeomlás?”

Mindezzel együtt Loránd Ferenc pályája sikeres pálya.

Ennek titkát az ünnepi gyülekezetben együtt kerestük.

A tudósító válasza Adyt idézi:

„Magyar sors-kockákon ez ígyn döntődött, / Mind összekerülünk közös mártírhősök / S ha a Lehetetlen nem tudtuk lebírní, / Volt egy szent szándékunk: gyönyörűket írni.”

2010 őszén írta:

Trencsényi László

MIK TANÍTIK A ROMÁKAT?

Az iskolák 8,4 százalékában a tanárok egy részének nincs pedagógusi végzettsége, az egyes iskolák tanerejének összetételében fellelhető különbségek pedig szorosan összefüggnek azzal, hány cigány gyermek tanul az adott intézményben. Csak ott rendelkezik hivatásának megfelelő végzettséggel minden oktató, ahol csekély a roma diákok száma – derül ki az előző oktatási miniszter megbízásából készített Az integrációs oktatáspolitikai hatásvizsgálata című kutatás eredményeiből.

A legtöbb iskolában az idegen nyelvet tanítják pedagógusi végzettség nélküli tanárok, de jelentős a hasonló tanerő száma a magyar nyelv és irodalom, a testnevelés, a történelem és az informatika tárgyak esetében is. Elkieserítő a helyzet a szakirányú végzettségek esetében: az esetek többségében az ének-, az informatika-

és a kémiaórát tartják pedagógusdiplomával ugyan igen, de szakirányú végzettséggel nem rendelkező tanárok.

A 25-50 százalékos cigány tanulói aránnyal rendelkező oktatási intézmények 5 százalékában tanári oklevél nélkül tanítanak, az 50-75 százalékos arányt felmutató iskolákban azonban már 12,7 százalékos ez a szám.

A vizsgált iskolák 61,8 százalékában olyanok állnak fel a katedrara, akik ugyan rendelkeznek pedagógusdiplomával, de nincs szakirányú végzettségük. Hat évvel korábban még 57,9 százalékos volt ez az arány. Szintén fellelhető további különbség a cigány többséggel és kisebbséggel bíró iskolák között. Előbbiek esetében romlott, utóbbiak esetében azonban javult a tanári végzettségük foglalkoztatási aránya az elmúlt hat évben.

(Forrás: edupress. hu)

OKTATÁS ÉS POLITIKUS

Osztolykán Ágnes (LMP) bírálja a kormány eddigi oktatáspolitikáját

Egyre inkább elszemélytelenedő világunkban a politika, ezen belül az oktatás gondjaira kínált megoldások, az azokra adott válaszok leginkább pártpolitikai köntösben jelennek meg a közvélemény előtt. Ezért új rovatot indít a *Pedagógusok Lapja*, ebben egy-egy politikus személyes véleményét kérjük ki a legaktuálisabb, legégetőbb oktatási kérdésekről. Napjainkban ezek közé tartozik az oktatás finanszírozása, a pedagógusbérek, az integráció, illetve a szegregáció, valamint a szülők és a gyermekek jogainak változása az iskolában és a társadalomban. E kérdésekről rovatunk első vendége, *Osztolykán Ágnes*, a *Lehet Más a Politika* oktatási bizottságának alelnöke fejt ki nézeteit.

A közalkalmazottak – köztük a pedagógusok – ettől a kormánytól sem számíthatnak semmi jóra. Elbocsátásukat megkönnyítették, a végkielégítések esetén pedig bevezettek egy differenciálatlan és igazságtalan felső „plafont”. Az őket képviselő szakmai és szakszervezeteket nagyrészt kizárták a törvényalkotási folyamatból.

Nem látom az oktatáspolitikai valódi irányát. Történt néhány lépés, amelyek nagy részét én a pótcselekvések, látszatintézkedések kategóriájába sorolom. A finanszírozási és az egyéb érdemi szakmai kérdésekben a kormány adós maradt az ellenzék és a szakma felvetéseire adott válaszokkal egyaránt.

Az iskolarendszer átalakítása, a pedagógusok és iskolafenntartók megfelelő ösztönzése, a mérés-értékelés fejlesztése nemcsak a tanulók lemaradó 25-30 százaléknak, hanem mindenkinek érdeke, ezt mutatják a hazai és nemzetközi vizsgálatok, de a hazai munkaerőpiac kielégítetlen igényei is.

Az oktatás finanszírozása, pedagógusbérek

A jelenlegi oktatásfinanszírozási rendszer nem átlátható, igazságtalan. Nem elfogadható, hogy az önkormányzatok mint iskolafenntartók helyi adóbevételeinek nagyságán múlhat egy-egy település oktatási intézményeinek finanszírozási színvonala. Ennek kiegyenlítése nem történhet a normatívák lefelé nivellálásával. Ha viszont az önhibájukon kívül forráshiányos önkormányzatok finanszírozását kívánja a kormány növelni, ahhoz – saját állítása szerint – nem áll rendelkezésre az anyagi fedezet. Én – az LMP programjának megfelelően – konkrét javaslatokat fogok tenni arra, hogy milyen (pl. a környezetszennyezést terhelő) adókkal lehet biztosítani ennek a fedezetét.

Én nem követlek 50 százalékos, általános béremelést, de azt elvárom, hogy az egykulcsos szja bevezetése helyett a kormány megkezdjék az általa is méltatlanul alacsonynak minősített közalkalmazotti bérek differenciált és fokozatos –

hangsúlyozom: differenciált és fokozatos! – emelését.

A pedagógusbérek emelésére – tavaszi választási programunkkal összhangban – a következő javaslatokat teszem: 2011. január 1-jétől emeljék meg a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben dolgozó, illetve a legalább 50 százalékban hátrányos helyzetű gyerekeket tanító pedagógusok fizetését a várható infláció kétszeresével! Ez szerény, de – Hoffmann Rózsa idézve – „gesztusértékű” lépés volna. Épp az ő munkájuk a legnehezebb, őket kell a leginkább motiválni, miközben a nehéz helyekre kellene a legjobb pedagógusok.

2011. január 1-jétől vezessék be a – jelenlegi kormány vezető oktatáspolitikusai által korábban többször is beharangozott – pedagóguséletpálya-modell első elemeként a pályakezdő pedagógusok béreinek emelését a várható infláció kétszeresével! Mert haladéktalanul el kell kezdeni a tehetséges fiatalokat visszavonzani a pedagóguspályára! Nemzetközi vizsgálatok bizonyítják, hogy a kezdő fizetés mértéke meghatározó a pályaválasztási döntések meghozatalakor.

A kormány haladéktalanul kezdje meg a pedagógusok teljesítményének hozzáadott érték alapján történő mérésére irányuló rendszer kidolgozását, és 2012-től már eszerint növelje – differenciáltan, az egyéni teljesítmények függvényében, de érezhető, jelentős mértékben – a pedagógusok reáljövédelmét! E rendszer kidolgozásába vonják be a diákok, a szülők és a pedagógusok képviselőit! Ne kerüljék meg az érdekegyeztetés fórumait!

Mi élvezzen előnyt az oktatásban, az integráció vagy a szegregáció?

Az integráció. De le kell vonni az eddigi integrációs politikák tanulságait. Az esélyteremtő, igazságos és hatékony, eredményes oktatási rendszernek az iskolai integráció elengedhetetlenül szükséges, de nem elégséges feltétele. A korai szelekció visszaszorítására és *inklúzióra* (egyéni fejlesztésre-mentorálásra és személyre szabott figyelemre) van szükség. Utóbbit a pedagógusok szakmai felkészítése és támogatása, a korai és kisgyermekkori

fejlesztés, a hátrányos helyzetűekkel foglalkozók bérpótléka, a jó gyakorlatok terjesztése, a kompetenciaalapú oktatás módszertanának alkalmazása, fejlesztő és egyéb segítő-mentoráló munkahelyek létrehozása, az oktatásfinanszírozás teljes átalakítása, a hozzáadottérték-alapú mérések visszacsatolása biztosíthatja. Az *inklúzió* nem a célcsoportok elkülönített oktatását, hanem együttes, de egyénre szabott fejlesztésüket jelenti abban a szellemenben, hogy minden gyermek képes tanulni és jól teljesíteni: a halmozottan hátrányos helyzetűek, hátrányos helyzetűek, „problémás” („SNI”, „BTM” stb.) tanulók egyaránt. Az inkluzív pedagógiának át kell hatnia az „átlagos képességű” és a tehetséges tanulók oktatását is (tehetségfelfedezés).

Az általános iskola legyen (újra) mindenki iskolája! Erre vannak jó gyakorlatok, a hódmezővásárhelyi integrációs modell is ilyen!

A szülők és a gyermekek jogainak változása

Rendkívül fontosnak tekintem a diákok és szülők bevonását az iskolai közösség hétköznapi alakításába: a diák-önkormányzatiságot fejlesztve, a demokratikus fórumokat új életre keltve, iskolaszékek megalakulását támogatva! Szerintem új lendületet kell adni az 1990-es években kibontakozott Diákjogi Charta mozgalomnak. Támogatom a diákújságok, iskolarádiók, iskolai internetes fórumok létrehozását. A közösség életében való demokratikus részvételt nem lehet elég korán kezdeni!

Kezdeményezni fogom, hogy diákpolgármestereket lehessen választani, illetve kamaszparlamentek alakuljanak – követve a bükk Hegyháton létrehozott hasonló nevű intézmény példáját. A kétéves mandátummal megválasztott diák polgármesterek, illetve a szintén diákokból álló kamaszparlamentek lehetőséget kapnának arra, hogy fejlesztési elképzeléseket dolgozzanak ki és mutassanak be a kerületek és a főváros különböző fórumain. Emellett én ismét kötelezővé tenném az iskolaszékek létrehozását.

AZ ERŐSZAK ERŐSZAKOT SZÜL

Hatalmi ideológia helyett eszközöket kellene adni a pedagógusok kezébe az agresszió kezeléséhez

Tanárára támadt egy 12 éves lány a nyiracsádi iskolában. A tanórán a diák először szidalmazta, majd fojtogatta az 53 éves pedagógust azután, hogy a tanár rászólt a hiányos felszerelése miatt. Az iskola igazgatója elmondta: „Egy lakásotthonban élő, magatartászavaros, gyógyszeres kezelésre szoruló kislányról van szó, akivel a támadás után az orvos annyit tudott csinálni, hogy növelte a gyógyszeradagját.” A közelmúltban történt eset jelzi, bizonyos szempontból az idei tanév sem különbözik majd a korábbiaktól. Ezért is volt nagyon aktuális *Ingrid Rose* egyesült államokbeli pszichológus *Az iskolai erőszak* című könyvének bemutatása. Az eseményen *Ranschburg Jenő* pszichológusprofesszor többek között arról beszélt, hogy az iskolarendszer gyermekekkel szemben támasztott teljesítménykényszeréből is fakad az iskolai erőszak terjedése.

Ranschburg Jenő úgy jellemezte *Ingrid Rose* *Az iskolai erőszak* című könyvét, hogy az rettenetesen izgalmas és aktuális. Már csak azért is, mert az iskolai erőszak „divatos téma”, a média „lódózi” az ilyen jellegű anyagokat a képernyőre. A pedagógusok is gyakran panaszkodnak, hogy nincsenek eszközeik a gyermekek megfékezésére, a közvéleményben pedig erősödik a nézet: szigorúbbnak kell lenni. A professzor megjegyezte, az erőszak erőszakot szül. Minél erőteljesebb intézkedéseket hoznak az intézmények, annál inkább nőni fog az erőszakos cselekedetek száma. *Ingrid Rose* könyve épp azt magyarázza el, hogy miért van ez így.

A gyermeket a felnőttek teherként fogják fel

Ranschburg Jenő arról is beszélt, „nem gyermekszertető világban élünk”, ami nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Magyarországon is igaz. A gyermekeket a felnőttek teherként fogják fel. Többek közt emiatt, nem pedig anyagi okok miatt fogy a társadalmunk. Amikor a gyermek nyugós, a felnőttek rendszerint lekezelően bánnak vele, és ezt a gyermek érzi, miként azt is, hogy nem kommunikálnak vele – ismertette a pro-

fesszor. Emiatt „ür keletkezik a gyermekben, és a telekommunikációhoz menekül”, de nem a tévétől és a számítógéptől való eltiltás a megoldás, hanem az emberséges bánásmód, a gyerekekkel való érdemi beszélgetés. Ha nincs kivel megbeszélni a gondjait, akkor a gyerek először lefojtja az indulatait, majd „kitör”, ebből lesz az iskolai erőszak.

A pszichológus megjegyezte, a gyerekgyilkosságok elkövetői nem a köteledők köréből, hanem az áldozatokból kerülnek ki, olyan gyerekek ők, akik problémáikat senkinek sem tudták, tudják elmondani, senki nem hallgatja meg őket.

A gyerekekkel sokat, nagyon sokat kellene beszélgetni

Kifejtette, a fegyelmezés szigora felé tartó tendenciák az agresszió növekedését hozzák magukkal. Ehelyett élő kapcsolatra lenne szükség, sok-sok beszélgetésre a gyerekekkel. Azt is leszögezte, ha az erőszakot az elfojtás helyett szocia-

elfojtják félelmeiket, majd ezt kivetítik a környezetükre, ebből születik agressziójuk. Úgy vélte, hatalmi ideológia helyett eszközöket kellene adni a pedagógusok kezébe az agresszió kezeléséhez, ahhoz, hogy igazi közösségé tudják fejleszteni az osztályukat.

Öt év alatt 300-ról 1100-ra nőtt a bejelentett esetek száma

A könyvbemutatón részt vett *Monos-toriné Vass Anikó*, az Országos Rendőrfőkapitányság bűnmegelőzési osztályának munkatársa is, aki elmondta: a bűnmegelőzés érdekében szervezik egyebek mellett az ovizsaru és a dada-programot; ezeket az Egyesült Államokból vették át, de a magyar viszonyokhoz igazították. A céljuk az volt, hogy a gyermekek merjenek rendőrhöz fordulni, ha erőszakot tapasztalnak. Az elmúlt öt esztendőben 300-ról 1100-ra emelkedett a bejelentett iskolai erőszakos cselekmények száma, valójában azonban ennél szerinte sokkal több fordul elő.

Szeretnék elérni, hogy a szülők és pedagógusok sokkal többször jelentsék a rendőrségnek az erőszakosságokat.

Össztársadalmi probléma megoldását várják a pedagógusoktól

Szabó Zsuzsa, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke kiemelte: 2004 óta kollégáik gyakran beszámolnak az iskolai erőszakról, ezért a PSZ problémalistát állított össze, amivel megkereste az önkormányzatok oktatási bizottságait, az oktatási tárcát, az ombudsmant és a nagycsaládok szervezetét, hogy konzultáljanak a kérdéssel. Hatpontos javaslatot is kidolgoztak az iskolai erőszak visszaszorítására. Annak a véleményének is hangot adott, hogy „az oktatás finanszírozásának elégtelensége az egyik okozója az iskolai erőszak terjedésének”, ugyanis kevés a pénz a délutáni foglalkozások finanszírozására, ennek hiányában viszont nincs lekötve a gyerekek energiája és érdeklődése. Össztársadalmi problémáról van szó, a pedagógusok ebben az ügyben magukra hagyottnak érzik magukat.

M. I.

lizálnák, akkor kreativitás lenne belőle. Ranschburg Jenő véleménye szerint a mai pedagógia – sokszor ártatlanságában is – sok stressz okozója. Az iskolában uralkodó teljesítménykényszer csak fokozza az alulmaradókban a meg nem felelés élményét, amit a szégyen és a megalázottság érzése követ. A gyerekek

MIÉRT NULLADIK ÉVFOLYAM?

Egy év gyorstalpaló felzárkóztatás nem helyettesít három év óvodát

Az európai közösség több szakmai fóruma által végzett kutatásból is egyértelműen kiviláglik, a hátrányban lévő gyerekek fejlesztését minél korábban és minél komplexebb módon kell elkezdni, a színvonalas óvodáztatás a legfontosabb. Magyarországon minél szegényebb családba születik egy gyerek, annál kisebb az esélye arra, hogy háromévesen óvodába kerülhessen. Így a legszegényebbek kimaradnak a legfontosabb időszakban a fejlesztésből, ami aztán bepótolhatatlan hátrányokhoz vezet. *Szira Judit* oktatáskutató szerint a kormány javaslata a 0. évfolyam bevezetésére nem helyettesíti és nem pótolja a három vagy négy év óvodát, és az önkormányzatokat sem sarkallja óvoda létrehozására.

„Az új oktatásirányítás egyik legfontosabb feladatának tartja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatását, esélyegyenlőségük biztosítását.” Olvashatjuk a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának honlapján. A minisztérium oktatásért felelős államtitkársága a nulladik évfolyamként emlegetett előkészítő indítását a felzárkóztatás egyik lehetséges eszközájaként képzeli. A „hátrányos helyzetből adódó problémák igen sokfélék, az adott települést ismerő iskolavezetők, pedagógusok, tehát szakemberek tudják eldönteni, hogy melyik, a pedagógia által ismert és elismert módszer alkalmazása segíti leginkább a hátrányok felszámolását”, írják.

Minél korábbi színvonalas fejlesztés kell

Úgy véljük, arra vannak a nemzetközi és az országos kutatások, tanulmányok, mérések, hogy szakmai döntéseket készítsenek elő, amelyek a lehető leghatékonyabban szolgálják minden gyerek, így a hátrányos helyzetű gyerekek esélyeit is.

Az európai közösség szakmai köreiben egyetértés mutatkozik abban, hogy a minél korábbi és minél színvonalasabb kisgyermekkorai fejlesztés szükséges a hátrányos helyzetű gyerekeknek. Az OECD^[1] Erős Kezdet (Starting Strong) kutatásában összesen húsz ország vett részt, köztük Magyarország is. Az ebben megfogalmazott oktatáspolitikai ajánlások szerint a hátrányban lévő gyerekek fejlesztését minél korábban és minél komplexebb módon kell elkezdni. Az Unicef^[2] huszonöt legfejlettebb országban végzett analízise azt mutatja, hogy a gyerekek színvonalas óvodáztatása a legfontosabb

a nyelvi, kulturális, szociális hátrányok csökkentésében. Az Európai Bizottság a NESSE^[3] intézettől rendelt kutatást a témában. Ők is megerősítik, minél korábban kezdődik a fejlesztés, annál jobb eredmények érhetők el a szegény, illetve a bevándorló családok gyerekeinél.

2009 januárjában az Eurydice^[4] program, az Európai Bizottság oktatási adatokat gyűjtő és analízáló ügynöksége publikált egy tanulmányt, miszerint az óvoda a legjobb befektetés a gyerekek iskolai sikerességébe: a színvonalas óvoda építi a legjobb alapokat a tanuláshoz, a leghatékonyabb eszköz az iskolai kimaradás ellen és a különböző készségek fejlesztéséhez. Különösen igaz ez a szegény és alacsony iskolázottsággal rendelkező családok gyerekeinél. Több megegyező eredményt hozó kutatás, tanulmány és bizottsági publikáció^[5] után, 2008-ban a bizottság oktatási és kulturális igazgatósága egy szimpóziumot^[6] szervezett e témában, melynek következtetéseit a tagországok oktatáspolitikusainak figyelmébe ajánlották: egyetértettek abban, hogy a színvonalas korai fejlesztés az, ami segíthet megtömi a hátrányos helyzet generációkon keresztül ismétlődését; a korai oktatás és nevelés a legjobb befektetés a társadalom részéről, mert jó az egyéneknek, az országok gazdaságának és az egész társadalomnak. Az oktatási befektetések közül ez a legjobban megtérülő, nemcsak a szegények, de a középosztály esetében is.

Félmegoldás a 0. évfolyam

Magyarországon régóta tudott^[7], hogy minél szegényebb családba születik egy gyerek, annál kisebb az esélye arra, hogy háromévesen óvodába kerülhessen. Az is bizonyított, hogy az óvodahiány azokat a községeket jellemzi, ahol sok a munkanélküli, nagy a szegénység és sok a roma lakos. Ezeket a helyeket, ha van is óvoda, nincs hely mindenkinek. Nehéz az óvodás korosztályt buszra ültetni, és elvinni a legközelebbi óvodába, ahol egyébként szintén limitált a férőhelyek száma. Így aztán a legszegényebbek kimaradnak ebből a szolgáltatásból. Leginkább a középosztálybeli szülők gyermekei járnak óvodába három teljes évig, míg azok a gyermekek, akiket később iskolaéretlenségük miatt nem engednek hatévesen első osztályba lépni, rövidebb ideig. Kimaradnak a legfontosabb időszakban a fejlesztésből, ami aztán bepótolhatatlan hátrányokhoz

vezet. Ennek a lemaradásnak az orvoslására javasolja a kormány a nulladik évfolyamot, helyettesítendő, bepótolandó három vagy négy év óvodát. Nem lehet 2010-ben Európában komoly kormányzati cél, hogy egy év gyorstalpaló felzárkóztatás helyettesítsen három év óvodát.

Megjegyzendő az is, hogy aki óvodába jár, annál eddig is működött a visszatartás intézménye, az úgynevezett iskolaérettségi vizsgálat, amikor az iskola igazgatója dönthet a gyerek felvételéről az óvoda vagy a nevelési tanácsadó véleménye alapján. És ha az igazgató úgy dönt, hogy a gyerek nem érett, akkor továbbra is az óvodában maradhat az iskola megkezdése előtt. És itt van a lényeg. Óvodában van a gyerekeknek a helye három vagy négy évig, a kormányzatnak ezt kellene támogatni, nem pedig bizonyítottan sikertelen kimenetelű félmegoldásokat. Elég lenne megkérdezni az elsős tanítókat a nemzeti együttműködés rendszerén belül arról, hogy minek örülnek jobban, ha járt a diákjuk óvodába, vagy ha nem. Ha négy évig járt, vagy ha egy évig sem?

Leállhat az óvodák létrehozása

A kormányzat mostani üzenetével ki akarja dobni az előző kormány összes eddigi erőfeszítését az ablakon. Eddig a teljes körű beóvodázás volt az elsőrendű cél, az önkormányzatokat arra motiválták a Regionális Operatív Programon keresztül, hogy minél több óvodai férőhelyet hozzanak létre. A mostani üzenet leállítani látszik ezt a lendületet, és azt sugallja, nem kell sietni, elég a nulladik évfolyam a legszegényebbeknek. És ez visszafordíthatatlan károkat okoz.

Több környező országban is működik nulladik évfolyam, legközelebb Szerbiában. Ott a roma gyerekek 4 százaléka jár óvodába, 10 százalékuk nem jár egyáltalán iskolába, a fele a gyerekeknek a 4. osztály után nem folytatja a tanulást. Az iskola-előkészítő évfolyamok teljesen szegregáltak, hiszen csak a roma gyerekek nem járnak óvodába. Színvonaluk gyenge, a tanárok nem szívesen tanítanak ezekben a csoportokban. Szerbia nálunk jóval szegényebb ország, ahol komoly erőfeszítéseket tesznek most azért, hogy legalább az ötévesek elkezdjék az óvodát. Úgy látszik, hogy nálunk most más a trend.

Bár csak bizhatnánk abban, hogy a magyar kormány az Európai Unió iránymutatásait követi majd.

[1] <http://www.oecd.org>; [2] www.unicef-irc.org [3] http://www.nesse.ft/nesse/nesse_top/tasks

[4] http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

[5] The 2006 Commission's Communication *Efficiency and Equity in European Education and Training Systems* (and the relevant Council Conclusions); the 2007 European Parliament Resolution on the same topic; the 2008 Joint Progress Report of the Commission and the Council on the implementation of the „Education & Training 2010” Work Programme; the 2008 Commission Communication „Improving Competences for the 21st Century: an agenda for European cooperation on schools”; and the 2008 Green Paper on „Education & Mobility: challenges and opportunities for EU education systems”.

[6] http://ec.europa.eu/education/school-education/doc828_en.htm#1

[7] Zöld Könyv, Havas Gábor

LÉLEKSZÓ, IHLET, ÜZENET, JELEK, VARÁZS, TÜKÖR

Mátészalkai módszerek arra, hogy a diákok megszeressék a költészetet

„Minden hivatását, szaktárgyát szerető tanárnak szíve vágya, hogy tanítványival megkedveltesse, megszerettesse tanítványát. Természetesen meghatározó a személyes példaadás. A diák nagyon hamar megérzi, ha a tanára lelkesedik az általa tanított ismeretekért. Különösen így van ez a művészeti területeken. Magam is így szerettem meg az irodalmat áldott emlékü gimnáziumi magyartanárom által. Mert »gyújtani csak az tud, aki ég.«” Mindezt *Losonczi Szabó Magdolna* Mátészalkán élő, immár 48. éve tanító magyartanár írta, aki Kreatív katedra rovatunkban arról számol be, miként kedveltetik meg a diákokkal a verseket. (A tanárno verseit a 18. oldalon olvashatják.)

Városunkban a magyar szakos tanárok lobogó lelkek. Tudatosan izleltetik meg az ifjúsággal az irodalom, a költészet csodálatos ízét. Tudják, hogy anyagias szemléletű, rohanó világunkban a lelkek elsivárosodása miatt óriási szükség van a diákok személyiségének, értékítéletének megfelelő fejlesztésére, érzelmeik gazdagítására. Ehhez egyik eszközként használják a költészetet.

Tudatosan ismertetik meg a diákokkal a költészet ízét

Mátészalka város szülötte volt *Képes Géza* költő, műfordító. Hagyatékát nagy gondal ápoljuk. A nevét viselő iskola – Képes Géza Általános Iskola – (ahol sok éven át magyartanítottam) évek óta rendszeresen szervez Képes-heteket, ennek keretében a költő verseiből szavalóversenyt. Születésének 100. évfordulójára – 2009-ben – minden középiskolás diákunk megkapta Képes Géza összes költeményét gyönyörű kiadásban, valamint a győri Hangraforgó együttes előadásában a megzenésített és énekelt Képes Géza-verseket tartalmazó CD-t.

Az itt élő költő-tanároknak (három többkötetes költő él városunkban) rendszeres, élő és ható a kapcsolata a diákokkal.

Lehetőséget adtunk városunk valamennyi középiskolás diákjának az általuk kiválasztott – *Losonczy Léna* – versekhez kapcsolódó saját gondolataik, érzéseik megfogalmazására a legjobban sikerült esszéket kötetben való megjelenésének ígéretével. Ez természetesen ösztönözte őket a versolvasásra, -választásra. Így nem a „kötelező” rájuk nehezedő hatása érvé-

nyesült, hanem a szabad választás, az őket megérintő, lelkükig érő gondolatok. (A kötet megjelent, címe *A Végtelen felé* – válogatott versek diákesszéekkel.) Nem szakszerű verselemzéseket kértünk, hanem a versek által kiváltott, saját gondolataikat, impresszióikat. Mint magyar szakos tanárt régóta foglalkoztatott az a kérdés, hogy az általam évtizedek alatt versekben megfogalmazott gondolatok, üzenetek hogyan jutnak el a címzettekhez, az ifjúsághoz. S ha elérik őket, visszapattannak-e a gondolatok saját védőburkaikról, vagy elérnek a fiatal lélekhez. Megremegettik-e azt, hatnak-e rájuk, mint szeretném, formálják-e gondolkodásukat? Hogyan befolyásolja ezt a mindenkori társadalmi, gazdasági helyzet, a család értékrendje, neveltetésük, hitük? Hogyan használható a mai költészet a televízió és számítógépen nevelődő ifjúság érzelmi nevelésére?

Érdelem-e írni ma a szülőföldhöz, hazához való ragaszkodásról, a tiszta erkölcsi értékekről, a hűségéről, a költőelődeink iránti tiszteletéről, a lélekemelő gondolatokra vevők-e a fiatalok? A visszajelzésekből arra következtettem, hogy az ifjúság ma is nagyon fogékony a versek üzeneteire. Csak meg kell találni a megfelelő módot, hogy önként, ne kényszerből, hanem belső indítatásból olvasanak. Hogy ne csak a tankönyvekből jussanak el hozzájuk a művek, hanem más, új csatornákon is.

Szemléletük nyitott a végtelen felé

Azt tapasztaltam, a nekik szánt gondolataimat megértik, azt képesek építeni, gondolkodnak a témáról, beszélgetnek is róla egymással. Szemléletük nyitott a „végtelen felé”. Bármely gondolat értelmezésénél „tágabb teret” kaptam vissza tőlük. Meglepő volt, mennyi minden megragadja a fiatal elmét. Csak címszavakban: az idősök iránti tisztelet hiánya, az emberi felelősség, a jövőbe vetett remény fontossága, az élet mulandósága, a szeretet lényege az emberi kapcsolatokban, a magány érzése, kultúránk, anyanyelvünk megőrzése, az élet apró csodáinak öröme, nem utolsósorban a szülőföld szeretete, a ragaszkodás, a gyökér biztonsága. Sejtésem – hogy az adott társadalmi, gazdasági helyzet, a családi nevelés, a vallásos háttér, a munkanélküliség prob-

lémája befolyásolja a fiatal a vers értelmezésében – beigazolódt. Nekem a diákok írásai azt bizonyították, hogy a fiataloknak szükségük van a pozitív irányban befolyásoló, biztató üzenetekre. Örömmel állapítottuk meg a középiskolai kollégákkal, hogy a vers gondolatokat ébreszt, érzéseket fakaszt, emóciókat hoz felszínre. Tehát jó eszköze a nevelésnek.

Kétévente versírópályázatot hirdetnek

Még egy módszer arra, hogyan vehető rá ma a diák, hogy el akarja sajátítani a művészetek, az önálló gondolkodás kulcsát. Városunkban az Esze Tamás Gimnázium magyar szakos tanárai – a könyvtáros tanárnő irányításával – 1998 óta kétévenként versírópályázatot hirdetnek megyénk középiskoláinak, s minden második évben megjelentetik a Diákírók és diákköltők

antológiáját a Tudományos Diák-konferencia és Művészeti Fesztivál idejére. A hét antológia címe: *Lélekszó, Ihlet, Üzenet, Jelek,*

Varázs, Villanások, Tükör. Idézek pár sort *Lukács Bertalan* igazgató egyik előszavából: „*A versírás az alkotóerő kifejezésének egyik legtömörebb, leghatározottabb módja. Verset írni, olvasni és hallgatni is a legnagyobb intellektuális élmények közé tartozik. A vers olyan önkítárukozás és önkifejezés, amelyben a költő (diák) felvillantja saját Énjét és annak árnyalatait. A vers a vágyak, álmok, érzések, érzelmek, gondolatok kifutópályája. Szerencsére évről évre egyre több diák ismeri fel a költészetben rejlő lehetőségeket.*” Ahhoz, hogy pályázatra beküldhető műveket írjanak, sok-sok verset kell olvasniuk, tanulmányozniuk, hogy fejlődhessen „költői tehetségük”, szókincsük, képalkotó képességük... Mert bekerülni az antológiába nagy megtiszteltetés, elismerés, dicsőség. Erre a vágyra, a fiatalok érvényesülési vágyára lehet alapozni. Mert bennük is él, mint Adyban, a „szeretném magam megmutatni, hogy látva lászanak...” érzése. Ezzel gimnáziumunk a tehetség megmutatásának lehetőségét kínálja.

Hiszem, hogy a felsorolt módszerekkel sikerült közelebb vinni a diákok szívéhez a költészetet, azzal a nem titkolt céllal, hogy érzelmileg, lelkileg gazdagodjanak általa.

Ahhoz, hogy pályázatra beküldhető műveket írjanak, sok-sok verset kell olvasniuk, tanulmányozniuk, hogy fejlődhessen „költői tehetségük”

Európai díjakat hoztak a magyar játékfejlesztők

Magyar játékfejlesztők figyelmreméltó eredményeket értek el az 1. Európai Komoly Játékok Versenyén, amelyet májusban hirdetett meg a Román Elektronikus Ipar és Szoftver Szövetség (ARIES) az Európai Unió LUDUS projektjén belül. Az oktató-készségfejlesztő játékok versenyén egy erős mezőnyben, a 40 ezer euró alatti költségvetésű projektek csoportjában második lett az egyszervolt.hu Világjáró játéka.

A játék komoly dolog

Az 1. Európai Komoly Játékok Versenyt májusban hirdette meg a Román Elektronikus Ipar és Szoftver Szövetség az Európai Unió LUDUS projektjén belül. A verseny célja, hogy erősítse a komoly játékok szerepét az oktatásban, illetve a regionális fejlődésben. A versenyre nemcsak cégek, szervezetek, hanem magánszemélyek jelentkezését is várták. A díjazott pályaműveket ünnepélyes rendezvény keretében, egy nemzetközi konferencia részeként mutatták be a görögországi Ioánnina városában 2010. július 8-án.

A pályaműveket négy kategóriában zsűrizték: „Legjobb nem professzionális oktatójáték”; „Legjobb oktatójátékötlet/koncepció”; „Legjobb alacsony költségvetésű professzionális játék”; „Legjobb magas költségvetésű professzionális játék”. Az elbírálás során olyan szempontokat vettek figyelembe, mint az oktatási és játékdizájn minősége, a játszhatóság, a technikai kivitelezés, illetve a játékban felvetett probléma relevanciája.

Megismerhető Világjáró

A magyar fejlesztők több díjat is bezsebelhettek: 2. helyezést ért el az egyszervolt.hu Világjáró című játéka az 1. Európai Komoly Játékok Versenyén, a 40 ezer euró alatti költségvetésű professzionális játékok kategóriájában.

A nem professzionális játékok versenyében 2. helyezést ért el *Balassi Márton* EcoSimulator játékaival, *Szabó András* és *Kiss Csaba* pedig játékötleikért részesültek elismerésben.

Az egyszervolt.hu Világjáró játéka a Google Maps szolgáltatására épül: a diákok négyféle játékmódban ismerkedhetnek meg a világ országaival, városaival, nevezetességeivel. A program különlegessége, hogy bárki készíthet további feladatokat hozzá egy felhasználóbarát szerkesztőfelület segítségével. A játék így végtelenül bővíthető földrajzi, történelmi feladványokkal. A program ingenyen elérhető az egyszervolt.hu oldalán. A szerkesztőfelület használatához regisztráció szükséges, amelyet a jatekmester@egyszervolt.hu e-mail címen kezdeményezhetnek az érdeklődők.

Nem tilos a különóra az óvodákban

Az óvodai nevelés országos alapprogramjának „A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja” kitétele következtében több helyen megszüntették a délutáni különórákat.

Az oktatási államtitkárság közleményt adott ki, eszerint „Az egyházi jogi személy által foglalkoztatott hitoktató vezetheti a hitoktatással kapcsolatos foglalkozásokat”. Hasonló a helyzet, ha például néptánc- vagy úszásoktatást szerveznek: külső szakember vagy segítő megfelelő végzettséggel vezetheti a foglalkozásokat. A minisztérium arra is felhívja a figyelmet, hogy az óvodai nevelési idő nem azonos az intézmény nyitvatartási idejével. A fenntartó engedélyével bérbe lehet adni a szabad helyiségeket, de ezeken a rendezvényeken nem kötelező a részvétel.

Verseny a napenergia nyomában

Második alkalommal rendezik meg az Anyagtudományi Versenyt, melynek fókuszában idén a napenergia és annak hasznosítási lehetőségei állnak. A megmérettetésre október 17-ig jelentkezhetnek középiskolás csapatok, akik előtt három forduló feladatai állnak.

Középiskolás csapatok jelentkezését várja a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kara, amely idén is meghirdeti az Anyagtudományi Versenyt. A lelkes diákoknak egy tanárt is meg kell maguknak nyerniük, így nevezhetnek ugyanis be a megmérettetésre. A csapatoknak a jelentkezéshez október 17-ig regisztrálniuk kell az intézmény www.mak.uni-miskolc.hu/verseny/ honlapján. Az immár második alkalommal megrendezett tanulmányi verseny központi témája idén a napenergia hasznosítása. A szervezők azt szeretnék, hogy a versenyfeladatok megoldásával a diákok felfedezzék a szolártechnológiák és az anyagtudomány kapcsolatában rejlő szépségeket.

A II. Anyagtudományi Verseny három fordulóból áll. Elsőként egy tesztet kell kitölteniük a csapatoknak, a második fordulóban egy tanulmányt kell készíteni, amelyben a fiatalok kifejtik, hogyan működik az általuk kiválasztott napenergiát hasznosító berendezés vagy eszköz. A Miskolci Egyetemen megrendezett végső megmérettetésen pedig a legjobb öt csapat vehet majd részt. Ezen elsősorban nem a diákok tárgyi tudásán, sokkal inkább szemfülességén múlik a csapat eredményessége. A versenyzőknek látványos kémiai és fizikai kísérletek bemutatása után kell megválaszolniuk a döntőben feltett tesztkérdéseket, amelyek mind-mind a bemutatott kísérletekre vonatkoznak.

A felmerülő kérdésekkel a verseny főszervezőjéhez, *dr. Felhős Dávidhoz* lehet fordulni az alábbi e-mail címen: kohfelda@uni-miskolc.hu. Részletes kiírás a verseny honlapján olvasható.

Kampánnyal a fiatalok munkanélkülisége ellen

Európában és Magyarországon is égető probléma, hogy emelkedik a munkanélküli fiatalok száma. Hazánkban majd harmaduknak nincs munkája, a pénzügyi válság kezdete óta 98 100-ról 152 300-ra nőtt a számuk. Az Európai Unió kampányt indított Youth on the Move – Mozgásban az ifjúság néven, amelynek célja, hogy segítse az európai fiatalok munkanélkülisége elleni küzdelmet.

A kampány a külföldi tanulásra és munkára fókuszál. A kezdeményezés az új Európa 2020 stratégia részeként 28 kulcsfontosságú intézkedést javasol, amelyek célja, hogy az oktatás és a képzés a fiatalok valódi igényeihez igazodjon, illetve hogy minél több fiatal éljen az EU nyújtotta tanulási és képzési támogatásokkal.

Az érdeklődőket a Youth on the Move keretében a már meglévő európai uniós mobilitási programokról – mint például a Comenius, a Fiatalok Lendületben, az Erasmus, a Leonardo da Vinci, a Grundtvig, az Erasmus Mundus és a Marie Curie – is tájékoztatják. Két kulcsfontosságú intézkedés már most közvetlenül segíti a fiatalok mobilitását: a Youth on the Move-kártya, amely különböző előnyöket és kedvezményeket nyújtana a fiataloknak, valamint a Youth on the Move-honlap (<http://europa.eu/youthonthemove>). Ez utóbbi egyablakos hozzáférést biztosít a külföldi tanulmányi és munkatapasztalt-szerzési lehetőségekkel kapcsolatos információkhoz, továbbá az európai uniós támogatásokról és egyéni jogokról ad információt. További segítség a <http://europa.eu/youthonthemove> honlapon és a Facebookon található.

VOLT EGYSZER EGY ISKOLAKÍSÉRLET...

Feledni és veszni látszik a gáspári hagyaték

Kereken negyven esztendeje annak, hogy egy vidéki iskola nevelőtestülete – Gáspár László alapvetésével, globális elképzelésével és irányításával, egy tanévnyi alapos (pedagógiai, nevelés- és oktatáslélektani, filozófiai, szociológiai, antropológiai, rendszerelméleti) felkészülés után, 1970 szeptemberében – nekilátott a tanintézmény egészét megújító kutató- és fejlesztőmunkához.

Míndez a Baranya megyei, *átlagviszonyokat* reprezentáló Szentlőrincen történt, mégpedig az akkori Művelődési Minisztérium, az Országos Pedagógiai Intézet és a Baranya Megyei Tanács *egyvetéző, támogató* akcióegységének és -képességének köszönhetően is.

A progresszív neveléstörténet értékeit felkaroló, két évtizeden át prosperáló, roppant erőfeszítést igénylő új tanintézmény minden igyekezetével arra törekedett, hogy *gazdag tevékenységi rendszerével mindegyik gyermek számára tényleges lehetőséget* nyújtson, a *minden irányú* – egyetemes – *fejlesztésre, az összefüggő, szerves és arányos valóságismeret* megalapozására.

A „minden irányú” megközelítés négy *nevelő-fejlesztő tevékenységterületre* összpontosult: tanítás-tanulás; társadalmilag hasznos munka; társas, közösségi élet, diákönkormányzati tevékenység és szabadidő-tevékenység.

A *tanítás-tanulás* szférájában új *tanítási rendszert* dolgoztak ki, többek között problémacentrikus komplex tantárgyakkal, művészeti gyakorlatokkal, természetkutató foglalkozásokkal. Általános módszertani követelménnyé tették a *sokkönyvűséget*: könyvek, tanulmányok, emlékeztetők, kislexikonok, enciklopédiák, szöveggyűjtemények stb. használatát. A tanulói tevékenységek összességére kiterjesztették a *szöveges értékelést* (összegezve a tanulók tudásának erőnyeit, hiányait és a továbbhaladásukat szolgáló teendőket). A tanulói tevékenységek rendszerének *szerves* részévé tették a *termelést és gazdálkodást*. E területen kialakították az *ipari termelés* – logikai készlet, vár-építő kockák, településtervező játékok gyártásának – infrastrukturális kereteit, a mintegy négyholdnyi *kerti és saját nyomdai* munkálkodás lehetőségeit, *miközben* a tanulók megismerkedtek a *közgazdasági gondolkodás és szemlélet* (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, jövedelemfelhasználás stb.) alapjaival. A pedagógiai hatásrendszer kiteljesítése, a régi „tanulóiskola” egyoldalúságának megha-

ladása érdekében meg-megújuló kísérletet tettek a *közügyek intézése* jegyében, *valóságos diákönkormányzatra* építve. Végül: közös (pedagógiai és tanulói) erőfeszítéssel igyekeztek megteremteni a *szabadidő* egyénileg választható lehetőségeit delután sportléttel, játékokkal, kötetlen olvasással és művelődéssel, bábjátékkal, sakkal, bar-kácsolással stb.

1981-ben, évtizednyi, kivételesen intenzív és magas színvonalú elméleti és gyakorlati munkálkodás után, melynek során Állami Díjat kapott, Gáspár László *lemond* („nem törtem össze, de elfogyott a lélegzetem”) az általános iskola igazgatói posztjáról és az ekkorra tudományos elméleti és kísérleti kutatóhellyé nyilvánított intézmény éléről. Helyére a kiváló felkészültségű és sokéves tapasztalattal rendelkező tanár, *Kocsis József* áll, akinek *nagy érdeme* – az intézmény tevékenységstruktúrájának megőrzése mellett (!) – a méltó külső és belső környezet kiépítése, a szaktantermi rendszer, a módszertani kultúra, az önképzés lehetőségeinek, a belső nyilvánosság fórumainak fejlesztése, a kísérlet széles körű és meggyőző kommunikációja, az adaptáló iskolák szakmai segítése.

Húsz év után, 1989-ben az iskolakísérlet csendesen *megszűnik*. Az intézményfenntartó település első embere így köszön el tőle: „Elég a kísérletezésből, most már dolgozni kell!” Eltekintve most már e nehezen minősíthető igazságosztó vélekedéstől és az intézmény visszazökkenésétől a megszokott mederbe, furcsa vigasza lehet az utókor emberének: a két évtizednyi munka nyomán olyan pedagógiai – a létező gyakorlatban bevált s funkcionáló, ma is dokumentálható – *értékek* kristályosodtak ki, melyek megismerés, megértés és értő használat után kiáltanak.

Ilyen levonható tanulság, megfogalmazható tapasztalat, hogy a korszerű iskola csakis a *nevelőintézmények szabad* (de nem szabados!) *önfejlesztésére, szakmai autonómiájára* épülhet. Vagy hogy a *gyakorlatközpontú nevelésfelfogás* nem elvont ideákból indul ki, hanem a történelmileg aktuális társadalmi gyakorlat körülményeiből, s ezek alapján határozza meg a nevelés célját, feltételeit, hatásmechanizmusát. Vagy/és a *képességek sokirányú, arányos fejlesztése*, amikor az iskola az elméleti és a gyakorlati, az alkotó és az adaptív, a tervezői és a szervezői, az irányítói és végrehajtói, az intellektuális és a manuális stb. képességeket egyenértékűnek és egyszerre kifejlesztendőnek tekinti.

Azért furcsa a fentebb említett szakmai vigasz, mert *hazánkban* kevés jel utal arra, hogy a gáspári iskolakoncepció és a szentlőrinci intézménykonstrukció – összes tanulásiágával együtt – bárkit is érdekelne (ritka kivételektől eltekintve), miközben *súlyos gondok és hiányok* erőteljesen zavarják a társadalmi lét egésze szempontjából legfontosabb iskolai értékre, -közvetítő és felhalmozó szerepet. Nem így más kultúrákban.

A francia Armand Colin Könyvkiadó eddig négy kötetet adott ki az oktatásügyre jelentős hatást gyakorló szakemberek (pl. Rousseau, Montessori, Makarenko, Apáczai Csere János, Tessedik Sámuel) munkásságáról. Az 1996-ban három példányban megjelent pedagógiai szakönyvben Kortárs pedagógusok címen *Gáspár Lászlóról* olvashatunk Kovács Sándor egyetemi docens gondos és értő feldolgozásában. A „beválogatás” melletti döntő érv volt a gáspári „mű” tiszta és koherens képlete. A szigorúan válogató francia szakzsűri számára világossá vált, hogy Gáspár László alkotása az *európai progresszió* része, s mint ilyen, *iskolaalternatíva* is.

A teljes – alapvető filozófiáját, logikáját és egybefüggő szerkezetét megőrző – gáspári hagyaték mellett szól egy 1997-es UNESCO-dokumentum, a *Delors-jelentés* (magyarul: Oktatás – rejtett kincs. Osiris Kiadó, 1997) is, amely a nevelés korszerűsítésének „sarkalatos pontjaként” a szentlőrinci iskolakísérletben kipróbált *négy nevelő-fejlesztő tevékenységgel* esik egybe. Így: 1.) Megtanulni megismerni. 2.) Megtanulni dolgozni. 3.) Megtanulni másokkal együtt élni. 4.) Szabadidő-tevékenység.

Gáspár László Doboztól Sarkadig című *szellemi önéletrajzát* nyolc évvel a halála előtt, 1990-ben tette közzé. Ezt így fejezte be: „*A valóban emberi társadalom valóban emberi iskolájáért küzdöttem, s küzdök ezután is.*” Bernáth József
kandidátus, ny. egyetemi docens

Utóirat

Jó szívvel ajánlom a téma iránt érdeklődők figyelmébe az alábbi forrásmunkákat. *Gáspár László*: Pedagógiai problémák egy tanyai iskolában. Tankönyvkiadó, Bp., 1963; *A szentlőrinci iskolakísérlet* I. Tankönyvkiadó, Bp., 1984; Nevelélmélet. Okker Kiadó, Bp., 1997; Innovációs folyamatok menedzselése az iskolában. Okker Kiadó, Bp., 1996; Az iskola-kérdés. A tudástöke növelésének hazai esélyei. Okker Kiadó, Bp., 2003; *Kocsis József*: A szentlőrinci iskolakísérlet II. Tankönyvkiadó, Bp., 1984.

Üzleti célú email-szolgáltatás mobiltelefonokra tervezve a Vodafone-tól

VodaMail néven egy üzleti szolgáltatásokkal – amilyen például a professzionális vírus- és spamszűrés – felvértezett internetes postafiókot kínál, amelynek kezelőfelületét a mobilkészülékek aránylag kicsi kijelzőjét figyelembe véve tervezték meg, így teljes értékű felhasználói élményt nyújt nemcsak számítógépen, hanem telefonon használva is. Az alpból 1GB-nyi tárhelykapacitás 5GB-ra bővíthető, valamint a fiókhoz külön havidíj ellenében a Microsoft ActiveSync szolgáltatása is megrendelhető, így az arra alkalmas telefonokon – például a Nokia C3-on, a Vodafone 845-ön vagy a LG GW620-on – a tárolt levelek, név- és címlisták, telefonszámok és naptárbejegyzések problémamentesen szinkronizálhatók a felhasználó asztali számítógépével vagy notebook-jával.

A postafiókhoz tartozó email-cím nem csak @vodamail.hu-ra végződhet, hiszen az ügyfél díjmentesen használhatja saját céges fő- vagy aldomain-jét is. A VodaMail kompatibilis az elterjedt internetes levelezőszabványokkal, így mind a POP3, mind az SMTP, mind az IMAP elérés lehetősége adott. A felhasználóknak arra is lehetősége nyílik, hogy a más webes szolgáltatásokban – pl. a gmailben vagy freemailben – folytatott magánlevelezésüket is üzleti VodaMail fiókjukban kezeljék.

A cégek számára különösen vonzó lehet, hogy a VodaMail hozzáférést nyújthat az adott vállalat vonatkozó globális címlistájához, illetve a személyes címjegyzék, naptár és feladatlista mellett ezek másokkal való megosztása is megoldható.

A VodaMail 1GB tárhelykapacitású verziójának havidíja felhasználónként bruttó 500 Ft. További 4GB tárhelykapacitás ára havi 600 Ft, míg az ActiveSync funkció szintén havi 500 Ft-ba kerül.

A VodaMail nemcsak önmagában, hanem egy kedvezményes tarifájú adatforgalmi csomaggal együtt is elérhető. Annak érdekében, hogy a vállalkozók és üzletemberek folyamatosan hozzáférhessenek levelezésükhöz, a postafiók üzleti verziójához 200 MB-nyi ingyenes adatforgalom is jár. A csomag további előnye, hogy hűségnyilatkozat nélkül megrendelhető, így szükség esetén a vállalkozások rugalmasan módosíthatják előfizetéseik számát.

Azon ügyfelek, akik most hosszabbítják meg meglévő üzleti előfizetésüket, vagy új üzleti előfizetést vásárolnak, és hozzá egy évre megrendelik a VodaMail csomagot, most hat kedvező árú, mobiltelefonon történő internetezésre ideális készülékhez (Nokia C3, Vodafone 845, LG GW620, Nokia E72, HTC Desire, Sony Ericsson Xperia X10i) juthatnak hozzá kedvezményesen. Az akció keretében a teljes QWERTY billentyűzettel ellátott Nokia C3 így akár a legkisebb üzleti előfizetés választása esetén is mindössze 6990 Ft-ért vásárolható meg.

vodafone

csak rólad szól

Pedagógusok Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége
6000 Kecskemét, Deák F. tér 5.
TÁMOP-2.5.1-07/1-2008-0077 Megújuló tudás, megújuló szakszervezet

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Az **Új Magyarország Fejlesztési Terv** keretében, az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg a Pedagógusok Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei Alapszervezeteinek Szövetségében a tisztviselők és a tagok képzése.

A **TÁMOP-2.5.1-07/1 jelű pályázat célja, az érdekképviseleti szervezetek kapacitásának fejlesztése.** A szakszervezetek humán erőforrás és szakértői kapacitásának megerősítése, valamint a működés hatékonyságának növelése szervezetfejlesztés útján, annak érdekében, hogy az érdekegyeztetésben és a szociális párbeszédben hatékonyabban tudjanak részt venni, érdekeiket megjeleníteni, érvényesíteni.

A projekt tartalmi megvalósulása:

- Nyitó konferencia 2008. november 22.
- Szakszervezeti kézikönyv megírása, nyomtatása
- Szakszervezeti képzések
- Interaktív portál elkészítése www.pszbacs.hu
- Számítástechnikai képzés (ECDL vizsga)
- Angol nyelvi képzés (nyelvvizsga)
- Értékelő konferencia
- Tréningek
- Gender Workshopok
- Bipartit kapcsolatfelvétel egy brüsszeli régiós pedagógusok szakszervezettel
- **Záró konferencia 2010. október 09.**

A pályázaton elnyert 45 millió Ft, az elszámolható költségek mértékének 100%-a, vissza nem térítendő támogatás.

Támogató szervezet:
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
Közreműködő szervezet:
ESZA – Európai Szociális Alap Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Iskolai Erőszak Kutatócsoport

Kutatókból és gyermekekkel foglalkozó szakemberekből a Debreceni Egyetem Neveléstudományi Intézetében megalakult az Iskolai Erőszak Kutatócsoport.

A gyermekek erőszakos viselkedése olyan probléma, amely az erőfeszítések ellenére nem csökken, és növekvő gondokat jelent minden érintett – gyermek, szülő, pedagógus, sőt a felnőtt társadalom – számára. Bár ma is létezik az iskolák számára intézményes támogatás, ez a segítség kevés helyre jut el; a pedagógusok sok esetben tehetetlenek és inkompetensnek érzik magukat. Ezért hozta létre a Debreceni Egyetem a kutatócsoportot. A csoport vezetője Buda Mariann tanszékvezető és Gyurkó Szilvia, az Országos Kriminológiai Intézet kutatója; mindketten évek óta foglalkoznak az iskolai erőszakkal.

A kutatócsoport célja nemcsak a téma tudományos vizsgálata, hanem olyan tudásközpont létrehozása, amely segíti a nevelési-oktatási intézményeket a probléma megelőzésében és kezelésében. Amellett, hogy szeretné elősegíteni az intézmények és a már létező információk és támogatási lehetőségek találkozását, maga is fejlesztő központot szeretne válni. Az Iskolai Erőszak Kutatócsoport október 8-án tartotta első rendezvényét *Erőszak az iskolában – prevenció és megoldási lehetőségek* címmel.

MENNYI AZ ANNYI?

(Folytatás a 7. oldalról.)

Ha megvizsgáljuk az elmúlt évek adatait, azt látjuk, hogy az általános iskolai tanár és tanítói kategóriába tartozó pedagógusok mintegy 60 százalékkal, a középiskolai tanár és oktató kategóriába tartozók pedig mintegy 40 százalékkal vannak a diplomások nemzetgazdasági átlagától lemaradva^{9[9]}.

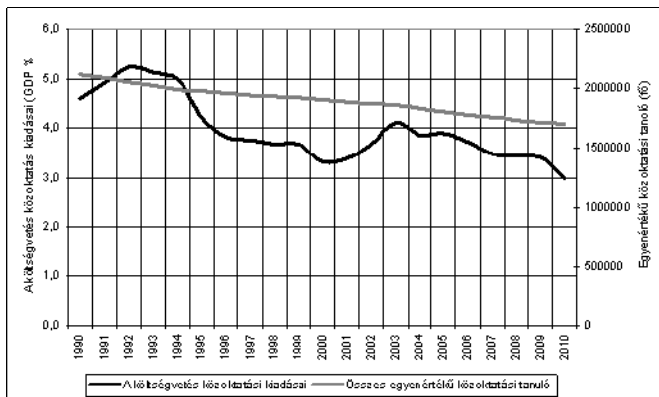
Ez esetben tehát nagyjából a pedagógusok átlagosan 50 százalékos béremelését tekinthetjük szükségesnek ahhoz, hogy a diplomások nemzetgazdasági átlagát elérjék. Ez azt jelenti, hogy az oktatás költségvetési kiadásainak GDP-hez viszonyított arányát egy ilyen bérfelezésközvetítéshez mintegy 38-40 százalékkal kell megnövelni^{10[10]}.

Végül is 2010-es éron a közoktatásban végrehajtott béremelés mintegy 250-300 milliárd forintot igényelne (hogy ennek mekkora része terhelné a központi költségvetést, az attól függ, hogy miként változna az önkormányzatok és a központi költségvetés finanszírozási aránya)^{11[11]}.

Befejezésül

A hazai költségvetés közoktatási kiadásainak GDP-hez viszonyított aránya némi ingadozással a 90-es évek óta csökken – nyilvánvalóan nem függetlenül a tanulólétszám csökkenésétől és persze a gazdasági helyzettől. A görbén jól kivehető az 1995. évi államháztartási reform, valamint a 2002-es kormányváltást követő (közalkalmazotti béremelés miatti) támogatásnövekedés is.

A költségvetés közoktatási kiadásainak és az egyenértékű közoktatási tanulólétszám alakulása 1990–2008

Forrás: Oktatás-statisztikai Évkönyv 2008/2009 OKM Budapest 2009
Megjegyzés: 2009 és 2010 adatai saját becslés

Kötelező angolul tudni

Kötelezővé tenné az angol nyelvet az általános és középiskolában a szlovák kormánykoalíció. A javaslat kritikusai szerint azonban nincs elegendő nyelvtanár a tervek megvalósításához, illetve a szülők és a diákok szabad választásának jogát is sértené az új szabályozás – írta a bumm.sk híre alapján a hvg.hu.

Valószínűleg a harmadik évfolyamtól indulna az angol nyelv kötelező oktatása. Eugen Jurzyca oktatásügyi miniszter javaslatának kritikusai szerint azonban a terv sérti a szülők és a gyermekek szabad választáshoz való jogát, illetve hiányzik a

megvalósításhoz szükséges, megfelelő számú angoltanár is.

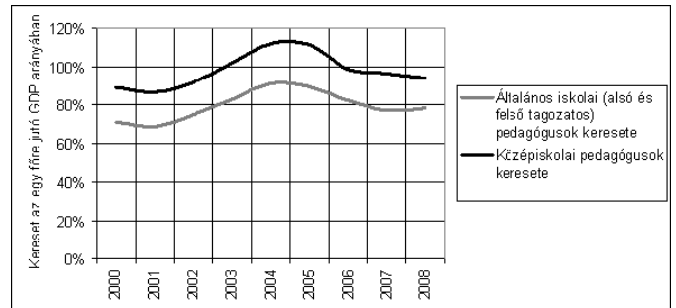
A tanárképzést követően ugyanis a hallgatók többsége az iparban vagy más szektorban helyezkedik el, az átképzés lehetősége pedig pénzühiány miatt aligha volna megvalósítható.

A Szlovákiában tanuló diákok harmadik osztálytól tanulnak idegen nyelvet, melyet követően hatodik osztályban választják ki a másodikat.

A rendszert két évvel ezelőtt alakította át uniós ajánlásra Ján Mikolaj akkori oktatásügyi miniszter.

Egyértelműen látszik a kormányzati szándék, hogy a tanulólétszám csökkenését a támogatásmérséklés is kövesse. A 2002-es közalkalmazotti béremelés ugyan megemelte a támogatási szintet, azonban a támogatásmérséklés ezt követően is folytatódott, de magasabb finanszírozási szinten, melynek a fenntartása – itt nem tárgyalandó – politikai és pénzügyi következményekkel jár.

A 15 éves gyakorlattal rendelkező pedagógusok keresete az egy főre jutó GDP-hez viszonyítva Magyarországon

Forrás: Education at a Glance 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2008, 2009, 2010
Megjegyzés: a 2003. évi adat becslés

A pedagógusok relatív keresetének alakulását az elmúlt tíz évben a jelentős hullámlás jellemezte. A 2002-es béremelés után a nyújtott bérelőny néhány év alatt erodálódott.

Nagy kérdés, hogy a 2010-ben hivatalba került kormány hogyan viszi tovább ezeket a folyamatokat.

Polónyi István

- [1] 2010-08-30 http://www.privatbankar.hu/frisshir/hircentrum/pdsz_a_13_havi_ber_kiesese_utan_karpotoljak_a_tanarokat_90648
- [2] 2010-08-26 http://www.echotv.hu/belfold/minden_filler_szamit_a_pedagogusoknak.html
- [3] Reformok és filléres gondokkal küszködő tanárok Varga Dóra Népszabadság 2010. szeptember 8.
- [4] http://www.hirado.hu/Hirek/2010/08/23/06/Jovore_emelik_a_pedagogusbert_aspx 2010-08-23
- [5] 2010-09-13. http://mandiner.hu/cikk/20100913_megduplazzak_a_tanarok_beret
- [6] 2010.09.13. <http://www.hrportal.hu/c/megduplazzak-a-pedagogusok-beret-20100913.html>
- [7] OECD = Organisation for Economic Cooperation and Development, magyarul Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete, amelynek ma 31 fejlett ország a tagja, köztük 1996 óta Magyarország
- [8] A számításhoz azt vettük figyelembe, hogy a hazai oktatási statisztikák szerint az oktatás összes kiadásainak valamivel több, mint 70%-a személyi juttatás.
- [9] Középiskolai tanár és oktató kategóriába tartozók esetében az alábbi lemaradása mintegy 50%, de a teljes kereset lemaradása csak 35% körül.
- [10] A számításhoz itt is azt vettük figyelembe, hogy a hazai oktatási statisztikák szerint az oktatás összes kiadásainak valamivel több, mint 70%-a személyi juttatás.
- [11] Az eddig elhangzott kormányzati elképzelések teljes – más helyen 90%-os – központi bérfinanszírozásról szólnak

Kreatív katedra

Lapunkban szeretnénk bemutatni azokat a pedagógusokat, akik kiváló munkájukkal sokat tesznek a magyar oktatásért, a gyerekekért, a jövőért. Ezért kérlek titeket, aki ismer ilyen oktatókat, írja meg a nevét, elérhetőségét, hogy őt is bemutathassuk a lapban. Az ajánlatokat a milleii@pedagogusok.hu címre, vagy a 06-70-602-8885-ös telefonszámra várom.

Millei Ilona

VELÜNK ÉLŐ SZAKSZERVEZETI MÚLT

Velünk élő szakszervezet címmel indítjuk új rovatunkat. Azt szeretnénk, ha azok a kollégáink, akik már nyugdíjasok ugyan, de élénk figyelemmel kísérik a Pedagógusok Szakszervezete életét, eseményeit, megírnák egy-egy, a szakszervezettel összefüggő meghatározó élményüket, ha visszaemlékeznének vicces vagy megrázó eseményekre, és azokat megosztanák mindannyiunkkal. Amit ők átéltek, nekünk már történelem. Ám történeteikből megismerhetnénk azt, hogy a még utolérhető „hóskorban” milyen is volt a Pedagógusok Szakszervezete. Egyoldali írásait a millei@pedagogusok.hu e-mail címre vagy az 1417 Budapest, Postafiók 11 levélcímre küldhetik. Elsőként Sárdi Lajos írását közöljük, aki egy közelmúltbeli eseményről számol be.

JUBILEUMI TALÁLKOZÓ

Augusztus utolsó napjaiban egykori szakszervezeti munkások, mai nyugdíja-

sok népesítették be Balatonföldváron szakszervezetünk üdülőjét. Az immár 25. találkozóra azok a hajdani tisztségviselők, dolgozók gyűltek ismét össze, akik valamikor szakszervezetünk központjában, budapesti, megyei alapszervezeti bizottságaiban tevékenykedtek. Első alkalommal a múlt század nyolcvanas éveiben szakszervezetünk akkori vezetői hívták meg azokat a kollégákat, akik néhány éve nyugdíjba mentek, és tájékoztatták őket terveikről, a sikerekről és a gondokról. Akkor nem gondoltuk, hogy ez a kezdeményezés ilyen szép kort él majd meg. De a későbbiekben a nyugdíjasok maguk vették kezükbe a találkozó szervezését, és szakszervezetünk központjának segítőkész támogatásával évente rendszeressé tették azokat.

Eleinte a megyei bizottságok üdülőiben, Zánkán és Zamárdiban voltak az összejövetelek, majd a központ által fenntartott üdülőkben, Balatonalmádban és Balatonföldváron adtak egymásnak randevút.

Így került sor idén a 25. találkozóra, melyen jómagam verses köszöntőben idéztem fel az elmúlt negyedszázad történéseit, és az évek során a sorainkból örökre eltávozott kedves munkatársainkra, barátainkra emlékezünk. A jelenlévők elmondták sorsuk alakulását, szakszervezetünk elnöke és alelnökei pedig sokoldalú tájékoztatást adtak szervezetünk jelenlegi helyzetéről, törekvéseiről, majd csak úgy záporoztak feléjük a kérdések, hiszen nyugdíjasainkat élénken foglalkoztatják a jelen eseményei.

Az időjárás ugyan nem volt kegyes hozzánk, de a találkozót végig baráti hangulat, jó kedély jellemezte, az üdülő dolgozóinak jóvoltából kellemesen éreztük magunkat.

A betegség, családi gondok miatt távollévőkről is tájékoztatást kaptunk, és balatoni képeslapon üzentünk nekik, hogy jövőre őket is szeretettel várjuk.

Sárdi Lajos

Köszöntő az Idősek Világnapjára

Milyen szép is az őszbe boruló liget! A hajnali páraktól nedves, még kacéran villanó zöld levelek között szép lassan, óvatosan megjelennek a finom sárgák, a fakó okkerek, a rozsdabarnák, hogy aztán bölcsen és megfontoltan átszínezzék a fákat. Életbemutató ez, az ősz színkavalkáddal teli premierje.

Nekünk, tavaszt váró és nyárkedvelő embereknek nem is lenne más dolgunk, csak figyelni az „örök darabot”, s tanulni a természet igazságát, hogy megértjük az üzenetét. Ám hiába látjuk évmilliók óta újra és újra az előadást, úgy tűnik, még mindig nem értjük, hogy nemcsak a zsenge tavasz, a konok nyár, de – mivel feladata van – az érett ősz is gyönyörű. Hisz megélte a zsengeiséget és konokságot is, és hogy örök törvénynek engedelmeskedve érkezett el az egyensúly és bölcsesség korába. Abba a korbá, amelyben már csak az számít, ami igazán lényeges, abba a korbá, amely arra hivatott, hogy bölcsen és jó szívvel átadja a saját sorsából kinnal-verítéssel leszűrt tapasztalatokat a következő nemzedéknek.

Napjainkban több mint hatszázmillió hatvan év feletti ember él a világon. Az időtől koszorúzottak közt sok, nagyon sok érti a természet üzenetét, és szeretné, ha élete egybefonódhatna a fiatalabbakéval. Mi pedig zsenge butaságunkban, konok megátalkodottságunkban még jó, ha csak szó nélkül eleresztjük tanácsait a fülünk mellett. Legtöbbször csak legyintünk rájuk, mintha az életem át gyűjtött tapasztalatuk és tudásuk számunkra hiábavaló volna. Micsoda balga büszkeség, önhitt tévedés, pazarló butaság! Pedig ingyen adják – szeretetbe és aggódásba csomagolva, nehogy elközzessük újra az általuk egyszer már elkövetett hibát – csak el kell fogadnunk. Különböző csorba lesz az életünk.

Az ENSZ közgyűlése 1991-ben nyilvánította az Idősek Világnapjává október elsejét. Ezen a napon ezért, az év többi napján pedig azért köszöntjük, mert szeretjük és tiszteljük őket. Azért, mert az őszbe boruló természettől megtanultuk, hogy a mi életünk tudásuk, tapasztalataik, elnézésük és megértésük nélkül egy fabatkát sem ér.

A Pedagógusok Szakszervezete mindig ennek szellemében tekint idős kollégáira. Az Idősek Világnapján jó egészséget, szép napokat, szeretetet és boldogságot kívánunk nekik!

Újra az asztalon a nyugdíjkorhatár kérdése

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) sikeres kezdeményezésének hatására az Országgyűlésnek napirendre kell vennie és újra kell tárgyalnia a nyugdíjkorhatár 62-ről 65 évre történő emelésének ügyét. A SZEF által indított népi kezdeményezés aláírásgyűjtési ívét még márciusban hitelesítette az OVB; a rendelkezésre álló négy hónapban a szervezet csaknem 70 ezer aláírást gyűjtött össze, ebből 48 942-t a Pedagógusok Szakszervezete. Az összegyűjtött aláírásokból legalább 61 ezret érvényesnek talált az Országos Választási Bizottság.

Varga László, a SZEF elnöke a távirati irodának elmondta: az elsődleges kérdés az, hogy amikor a parlament teljesíti az újratárgyalásról szóló kötelezettségét, milyen társadalmi vitát akar folytatni a nyugdíjszabályokról általában. Véleménye szerint akkor lehet majd „értelmesen beszélni” egy általános nyugdíjkorhatárról, valamint ehhez viszonyítva egyes foglalkoztatási területeken valamilyen kedvezményről, ha a nyugdíjszabályok figyelembe veszik a munkavállalók eltérő munkaterheit, azt, hogy egy bizonyos életkor után bizonyos tevékenységek nem végezhetőek a társadalom által elvárt színvonalon. Példaként említette a közszolgálat területén a szociális ellátást, az egészségügyet, a rendvédelmet és az oktatást. Varga László ugyanakkor megjegyezte, az a „félélme”, hogy a parlament nem lesz hajlandó ilyen vitát folytatni.

Fetés András: A TOLVAJ

Ott kint, a házak közt játékosan szállingóznak a kövér hópelyhek. A tanár úr az osztállyal szemben, az egyik pad tetején ül, nem az asztalnál áll, mint máskor szokott.

Csend van. Szomjasan szegeződik rá sok-sok szempár. Vajon mit fog most mondani? Biztosan jön a lelkiflöccs. Péterrel sok baj van mostanában. Nemcsak verekszik, rendetlenkedik, hanem lop is.

A héten pattant ki az ügy. Már foglalkozott az osztály is vele. Most jön a ráadás. Ezt várja mindenki. Péter is kényelmetlenül fészkelődik a helyén. Nyugtalanul tekint jobbra-balra. A többiek titokban felé pislognak.

A tanár még egy kis ideig nézi az ablak előtt játszadozó hópelyheket, s arra gondol, hogy milyen fehérek maradnak még a füstös levegőben is, mindaddig, amíg le nem érnek a sáros járdára.

S ekkor váratlanul megszólal: – Gyerekek, én azt hiszem, hogy talán nincs is olyan ember, aki életében még nem lopott. – Néma csend a válasz. Péter fellélegzik, cinkosan rámosolyodik tanárjára, s megkérdi: – A tanár úr is lopott? – Igen, loptam én is – hangzik az őszinte felelet. S mintha áramütés érte volna az osztályt, a komolyság úgy olvad le az arcokról. Na ugye, a felnőttek is lopnak, még a tanár úr is. Ezt lehet kiolvasni a tekintetéből.

A pillanatnyi csodálkozásból magához tér az osztály, előbb morajlik, majd egymást túlkiabálva kéri: tessék elmesélni, tessék elmesélni. Egy intésre ismét csend lesz, s a tanár mesélni kezd.

Pár perc múlva az egész osztály a mesebeli szánkón, a kicsi hegyvidéki faluban terem, ahol a tanár úr gyerekeskedett.

Látják a házat, ahol lakik, s irigylik őket is a szomszéd fiú szép, fényes korcsolyáját. Fáj a szívük érte, s együtt lopakodnak azon a téli délutánon a szomszéd udvarra, hogy ellopják a korcsolyát. Örülnek, mikor hazaérkeznek a zsákmánnyal, s együtt várják, hogy a tanár úr édesanyja osztozik az örömeikben.

A mindig jóságos tekintetű néni arca azonban megkeményedik, amikor megszólal: – Most indulj előttem.

Már mélységesen szégyellik magukat, s lehajtott fővel indulnak a szomszéd udvar felé. Egész úton attól rettegnék, hogy a barát, a tulajdonos ki talál nézni az ablakon, s meglátja őket. Szerencsére nem néz ki. Visszateszik a helyére a korcsolyát, és hazamennek. Többet sohasem beszélnek az esetről.

Megszólal a csengő, a mese véget ért. Az osztály feláll, és ma valahogy mintha nem úgy mennének ki az órától, mint máskor. Halkak, ünnepélyesek, nem háborgatják egymást. Mintha titkuk volna.

Péternek is tisztább és felszabadultabb a tekintete, mint azelőtt egy órával.

A tanár követi őket tekintetével az utcán. Csoportokban mennek, beszélgetnek, s lassan eltűnnek a sötét utcákban. Aztán visszasiet a tanáriba, mert ma értekezlet van. A gyermekek személyiségének megismeréséről értekeznek. A tanáriban vágni lehet a füstöt. Már a tizedik hozzászólás folyik. Valaki benyit az ajtón, de visszahúzódik, s halkán behúzza az ajtót. A tanár ösztönösen odanéz, és a szűk résen át Péter arcát látja meg. Nagyon furcsa, hiszen már régen otthon kellene lennie. Miért jött vissza? Feláll és kimegy.

Péter ott áll az ajtó előtt, s mint mikor a koldus alamizsnát kér, úgy nyújtja a kezében lévő két pingponglabdát a tanár úr felé.

Tizenöt kötet, negyvennyolc év tanítás

Losoncziné Szabó Magdolna Losonczy Léna néven publikál. Mátészalkán él. Magyar–orosz szakos tanári diplomáját Egerben kapta meg, később megszerezte a könyvtárosi, újságírói, hitoktatói, államigazgatási képzéseket is. (Általános tanulmányi felügyelőként dolgozott évekig.) Diákkora óta ír, zömmel verseket, de jelentek meg novellái, monográfiái, parainesise és kisregénye is. 15 kötettel jelentkezett eddig, 13 versét meg is zenésítették. Több mint harminc antológiában szerepel. Jelenleg a budapesti KLÁRIS irodalmi, művészeti kiadvány közli verseit rendszeresen, kétszer Nívó-díjjal is jutalmazták. Nyugdíjasként negyvennyolcadik éve tanít.

ÖK

(a pedagógusok)

Az ígéret-képzlet-tipródásban

ÖK

az értelem kihajtó bimbóit babusgatják,

kérdő tekintetekbe ojtják

a botorkálók nemesített üzenetét,

összegyűjtik a sápadt csillagragyogást,

hogy magukon átszűrve szétszórassák,

fénnyel árasztva a táguló horizontot.

Tébolyultan kutatják a múlt-jelen igazát,

mentik a palettáról lesöpörtek jogát,

dédelgetik az árva magyar szót

a toladó érthetetlenek dzsungelében.

Mohával bélelnék utat az indulóknak,

reménnyel övezik az ébredő csodát,

míg tudat csitít belső viharzúgást.

Pólyálgatják a barátinak hitt mormolást,

hogy felengedjen szívünkben a tél,

s a kitárt lelkük folyópartra menekíti

a halszagú didergő csendet.

ZUHOGÁS

(Az 50 éves gimnáziumunk köszöntése)

Tüzet lobbant a múlt parázsa,

emlék zuhog rád, ősi fáklya:

ezrek emléke, kik mint az évek,

jöttek új céllal, s tovaléptek.

Jöttek láz-perzselni ifjúsággal

versenyt szállni a szivárvánnyal.

Jöttünk – remélve, kicsit időzni

egy állomásra, s indultunk győzni.

Jöttünk – tartásért, mi büszkeség lett,

önbecsülésért, mi pajzsként védett,

alázatért, mi hűséggé érett,

ős-szikráért, mi lánggal égett.

Tüzet lobbant a múlt parázsa,

emlék-zuhogás már varázsa.

Emlék zuhog, és mossa vétkünk,

mind, amivel azóta éltünk,

azóta, hogy reménylő hittel

tudtuk, vallottuk.: Élni itt kell!

Élni, küzdeni, merni, adni,

nem feladni, nem elfogadni,

akarni, lépni újra bátran,

érezni: mindenütt barát van,

érezni, hinni, mit tanultunk,

érezni, s tudni ember-voltunk.

Tüzet lobbant a múlt parázsa,

fénylik, világít rég zsarátja,

ősfáklyaként, kurucos hévvel:

– Örök-izzó fáklya, vezérelj!

„SUMMA (UNI?)CUM LAUDE”

Kolláth György: a foci, a bulizás és a komoly tudomány és stúdium akkortájt megfért egymás mellett

Mindannyiunknak volt olyan tanítója, tanára, akinek arca talán már rég a múlt homályába veszett, de néhány szava, tette egy életre szóló iránytűt adott a kezünkbe tudásvágyból, emberségből. Olyan ajándék volt ez, ami sokkal drágább annál, hogy értékét pénzben mérhetnénk, és amiért csak a köszönet lehet elég nagy fizetség. Ezért minden számunkban helyet adunk a visszaemlékezésnek. Októberi lapunkban *Kolláth György* alkotmányjogász, címzetes egyetemi docens, ügyvéd mesél azokról a pedagógusokról, akiktől ő azt a bizonyos iránytűt megkapta.

Kaptam-e iránytűt egykori tanáraitól? Bizony kaptam, nem is egyet, és nem is egytől. Kitérővel kezdem. Pár nap híján a 45. – s miután magam is alig hiszem, kiírom betűvel is, tehát a negyvenötödik – érettségi találkozózon leszek. (2011-ben 30-as sorszámmal a szegedi jogi kar diáktalálkozója következik.) A sors fintora, hogy még nem biztos: ott tudok-e lenni Szolnokon az érettségi találkozózon, remélem, hazaérek külföldről. Ez a külföld és a haza is furcsa egy kicsit. Mert ha Budapestről Nyugat felé indulok el, akkor hazajönni Budát jelenti. De ha történetesen Keletre megyek, hazaérni még mindig Szolnokra, avagy Szegedre szeretnék. Ebben pedig kulcsszerepe – a családi és baráti háttér mellett – egykori iskoláimnak volt, van, lesz.

Megszemélyesített történetekkel világítom meg, miért látom és gondolom ezt így. Általánosba a szolnoki „újvárosi” iskolába jártam. Kezemben tartom a sarló-skalapácsos, alul vörös csillagos „*tanulmányi értesítőt*”, melyben a nagyon jó osztályzatokat – köztük az 1956. évit is – négy különböző osztályfőnök és két különböző iskolaigazgató jegyzi. A bal alsó sarokban pedig ez áll: *Látta az apa vagy helyettese, s kipontozták, hogy ide kell (alá)írni.* Ebből a korból jelentős pedagógust nem tudnék megemlíteni. A négy Kolláth gyerek ugyanoda járt, és fegyelmezetten tette a

dolját. Csak arra emlékszem, hogy több tanítónk figyelmeztetett: mivel iskolába és hazamenni a temető mellett kell, nem árt vigyázni.

Hanem középiskolaként a máig nevezetes és kitűnő Verseygy Gimnázium várt. 5+1-es reálhallgatói („politechnikás”) képzésben részesültem, azaz a 6. tanítási napon a szolnoki bútorgyárban asztalos-tanoncnak néztem ki én is, kívülről. Sajnos, belülről nem: ugyanis a négy tanítási év nem volt elég ahhoz, hogy elkészítsek egy széket: az osztályozáskor még csöpögött a „műből” az enyv. Azóta sem tudok egy szöveget se beverni a falba. Lám, már a korabeli reformok sem csupán építettek. Ellenben futballoztam, kapus voltam az MTE ifi csapatában, és ez értékes pontnak számított *Biber Pali* bácsinál, a testnevelő tanárunknál. Pali bácsi kemény kézzel tisztaságra, tiszteletadásra, fegyelmeztetésre nevelt minket, aminek például én hasznát vettem az érettségi utáni „előfelvételi” katonásdinál. Kezdetől jogásznak készültem, tehát a magyar nyelv és irodalom, a történelem meg a latin volt a kedvencem. Magyar irodalomból jó nagy vitát folytat(hat)tam *Felkay Lujza* tanárnővel *Ady*ról, *Kohut György* tanár úr korrekt történelemszemléletet adott már 1961–1965 között is, és *Mikó Dönci* bácsi néha egy fricskával a fejünkbe verte a latin műveltséget. Ebből valami keveset „a”

Verseygy 175. jubileumán adhattam vissza a giminek, amikor is életem legfőbb előadását mondhattam el volt tanáraim és a régi-új diáktársak előtt, mi több: egykor kötelező, megviselt iskolacsákómat az isi múzeumában adhattam le. Ha pedig van egy mákszemnyi humorérzésem, akkor azt *Molnár Sándor* tanár úr élesztgette a nem túl vicces 60-as években.

Szegedi joghallgatónak lenni maga volt a csoda ’66 és ’71 között. Két professzorom megemlézése okvetlenül fontos és időtállóan érdekes. Életem első és egyetlen, a jelest szántszándékkal felülíró „kitűnő” osztályzatát római jogból *Pólay Elemér* tanár úrtól kaptam. Talán aznap, ott és akkor tényleg angyal szállt át a kollokválás szobáján, mert rögtön utánam a barátnőm szinte meg sem tudott szólalni, s ezért ő meg egyest kapott.

Máig sajnálom. Igazi átkötést és témazárást jelent *Kovács István* professzor szegedi példája, példakép szerepe, mivel ’68-ban (!) Szegeden az úgynevezett államjog címén és ürügyén nekünk igazi alkotmányjogot igyekezett tanítani. Bizony: a foci, a bulizás, az eseti korhelykedés és a komoly tudomány és stúdium akkortájt megfért egymás mellett. Hadd fejezzem be picit tréfásan: mindezt Kovács Istvánt illeti a végbizonyítványom „SUMMA (UNI?)CUM LAUDE” jelű elismerésének a fele.

VALLÁSERKÖLCS VAGY POSITIV TUDÁS

Százhuszonöt éve történt a magyar oktatásban

Nyugdíjas kollégánktól, *Fetés András*tól megkaptam a *Néptanoda* című újság 1885. évi teljes kiadását könyvbe kötve. Gondoltam, az Országos Iroda székházában létesítendő pedagógusmúzeum első darabja lesz ez. Ám úgy tűnik, minden ígéret dacára – egyelőre – ez marad az egyetlen tárgy, amelyet kiállíthatnánk. Ezért, no és azért, hogy lássuk, 1885 óta nem sok mindenben változtak a magyar oktatás gondjai, virtuális múzeumot nyitottam, minden lapszámban idézek a könyvből. Most a *Néptanoda* 1885. február 14-i számából.

„A közoktatási miniszterium költségvetése

A tárgyalás folyamában igen fontos momentumként merült fel a nevelés-tanítás kérdése is. Voltak a képviselő urak közt, kik a vallás-erkölcsös nevelést hangsúlyozták, állítván, hogy ez teljesen elhanyagoltatik, a tanításnak ugyan elég tétetik, de a vallás-erkölcsös nevelésre semmi súly nem fektetetik. (...) Nagy erkölcsi hanyatlás mutatkozik országszerte. (...) Ezzel szemben egy másik

képviselő azt bizonyítja, hogy a modern társadalmat magával a vallás-erkölcsi oktatással többé megmenteni nem lehet; szerinte a modern társadalom erőssége és szilárd sarkköve a pozitív tudás, becsületérzés és szeretet. (...) Ezekre igen szépen s talán felelt meg először maga a közoktatási miniszter (*Trefort Ágoston* – a szerk.), ki határozottan kimondja, hogy Magyarország jelen állapota nem rosszabb, mint volt a múltban, hogy az emberek nem rosszabbak, nem erkölcsstelenebbek, mint voltak a múltban és állapotaink szocialis és erkölcsi tekintetben nem rosszabbak mint Europa bármely országában. (...) A miniszterelnök úr (*Tisza Kálmán* – a szerk.) pedig a következő nagyfontosságú megjegyzést tette: „Már én az ellen, hogy a vallás-erkölcsi nevelés ellentétben legyen akár a pozitív tudással akár még inkább a becsületérzéssel és az emberszeretettel, határozottan tiltakozom, és visszautasítom (...). Nem reakció kell tehát ehhez, hanem igen is kell, minden más tekinteteken még az egyes felekezeti ármulatokon is felül helyelkedő igazi vallásosság és igazi erkölcs.”

KÖSZÖNTŐ

Eötvös József nevelésről-oktatásról: „A nevelés tehát, meggyőződésünk szerint, minden haladásnak első, egyedül biztos alapja, és azon meggyőződés, hogy haladnunk kell, csak arra int, hogy a nevelésről gondoskodjunk. A gyermek érzelmeit kell elsősorban nevelni, hogy értsen »a szív nyelvén«. Nagy szerepe van a nevelői eszközöknek, a személyes példának és a mesék hőseinek... Az anyagi szabadságot csak akkor vívhatja ki a nép, ha szellemi szabadságát már megszerezte.”

Az „Eötvös József” Cigány–Magyar Pedagógiai Társaság idén már a 25. évébe lépett. Közjóért végzett tevékenységét Eötvös József nemzetről, kisebbségekről, nevelésről vallott nézeteinek szellemében, a minden gyermek számára minőséget és egyenlő esélyt biztosítani kívánó elvek alapján kezdte el, és folytatja mind a mai napig. Annak ellenére, hogy az elmúlt negyedszázad folyamán ebbeli törekvéseihez a szükséges támogatást többnyire nem kapta meg, a társaságot alkotó legkiválóbb magyar pedagógusok és a kisszámú, de egyre gyarapodó cigány kollégáink munkája nyomán számottevő eredményekről szólhatunk.

A „cigány kultúra integrálása az intézmény legitimálta kultúrába, az etnikumok békés egymás mellett élésének előmozdítása, művelődési eszközökkel” megvalósítására hét megye 15 településén és a fővárosban bázisintézményeket hoztunk létre, és átfogó kutatást, kísérletet folytatunk. A cigány szakértelmiség és művészértelmiség kinevelése érdekében országos beiskolázású, bentlakásos, érettségire épülő, közép- és felsőfokú állami végzettséget adó színész- és filmes képzésünkön államvizsgatantárgyként oktatjuk a cigány kultúrát és művelődési ismereteket. 120 végzett tanítványunknak mintegy fele kulturális területen, a média és a színház világában, másik fele az oktatásügyben, illetve vállalkozóként dolgozik. Példaképek, sikeres életutak című filmsorozatunk róluk szól. A családokkal való intenzív kapcsolat eredménye is, hogy a kormány által meghirdetett közigazgatási tanfolyamra 450 fő jelentkezett, és 250 fő megkapta azt az oklevelet, amely köztisztviselői munkakörre jogosít. Sajnálatos, hogy ezen egyetemet, főiskolát végzett cigány fiatalok közül a negyede kapott munkát.

A cigányság hazájának és szülőföldjének, anyaországának tartja Magyarországot, amit a közös történelem, esetenként a nemzeti célokkal való azonosulás példáz. A cigányság európai üldöztetése idején királyaink menlevelet, védelmet adtak az idejőtteknek. A cigányság a társadalmi munkamegosztásból ősi mesterségeinek gyakorlásával, a nemzeti függetlenség védelméből a Bocskai-felkelésben, a Rákóczi- és a 48–49-es szabadságharcban és az 56-os forradalomban való részvételével állt helyt. A reformországgyűlések történelemformáló lendületéhez és atmoszférateremtő erejéhez Bihari János és zenekara is hozzájárult. A XVIII. század végétől két századon át a magyarság és a cigányság alkotóerejének közös gyümölcse a méltán világhírűvé vált cigányzene. Londonban júliusban a 12 legjobb világzenei album közé beválasztották a „Rendhagyó primástalálkozó” című lemezt.

Az utóbbi húsz év során több esélyegyenlőséget célzó rendelkezés született, amelyek egy része látszatintézkedés volt. Szociális és oktatásügyi szempontból tovább mélyült a szakadék, és a magyar történelem előző századaihoz képest romlott a társadalmi kohézió, a bizalom, a szolidaritás, a hazához való tartozás biztonsága. A nemzeti tanévnyitón meghirdetett „Minőség és esély minden gyermeknek” nevelési és oktatási program új perspektívát kínálhat, mind az ország válságból való kilábalásához és felemelkedéséhez, mind a többség és kisebbség közötti harmonikus együttműködés, társadalmi béke megteremtéséhez. Társaságunk nevében e cél eléréséhez kívánunk minden pedagógusnak és gyermeknek boldog, eredményes új tanévet.

Kerékgyártó István,
a Társaság Péli Tamás Művészeti Szakkollégiumának
vezetője

Rác Gyöngyi
elnök

Napút Eötvös József szellemében

Az Eötvös József Cigány–Magyar Pedagógiai Társaság idén ünnepli 25. évfordulóját. Ez alkalomból „Napút – 25 éves az Eötvös Társaság” címmel kiadványt jelentettek meg. A kötet ünnepélyes bemutatóját szeptember 22-én tartották, a fenti Köszöntő ott hangzott el.

FELHÍVÁS

Ismét segítséget kérünk kollégáinktól!

A Pedagógusok Szakszervezete országos gyűjtési akciót szervez az Ajkai Timföldgyár vörösiszap-tározójának gátszakadása miatt kárt szenvedett kolontári, devecseri kollégák megsegítésére.

A támogatásokat elkülönített számlán:

OTP 11707024-20427191 számlaszámon

2010. október 31-ig fogadjuk

a csekken (átutaláson) KATASZTRÓFASEGÉLY megjelöléssel.

A támogatásra befolyt összegről, annak eljuttatásáról tájékoztatást adunk.

Budapest, 2010. október 8.

Pedagógusok Szakszervezete
Országos Vezetősége